Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера дениз • ШИНАРА, 26 август, 1975 шу. • № 102 (5173). • Мах 2 кеп.

ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ!

НАХА ЧУБАХА ЦIЕНОШ ХЬАЛДАРА— ЧIОАГГIА БАЗА

ЙОККХАЧА ПАНЕЛЕЙ ЦIЕНОШ ДЕЧА АРГУНСКИ ЗАВОДА РЕКОНСТРУКЦИ ЕЛГА СИХАГIА ЧАКХДАККХАРА ГIИШЛОШЪЕРАША, ХИМИКАША, МАШИНАШЪЕРАША ДIАДОЛАДАЬ ПАЙДАНЕ ГIУЛАКХ

Йоккхача панелей цIенош деча Аргунски завода реконструкци елга пятилетка чакхйоалача шерара лоархIаме декхар да. Болх бе йолаялийта еза комплекс хьаяра балхаш чакхдаьлча предприяте торо хургья 40 эзар квадратни метр наха чубаха цIенош хьалдара эша изделеш арахеца.

Реконструкци сихагIа чакхъяккхар Iалаьмате боккха лоархIам бола гIулакх долга теркал а деш генподрядни, субподрядни организацей — №№ 9-и 3-и йолча гIишлой-монтажни управленей, № 7 йолча, «Кавэлектромонтаж», «Кавсантехмонтаж», «Центроспецстрой», «Монтажтермоизделия» трестий, Грозненски монтажни управленей, «Промвентиляция» участка коллективаша, кхычар социалистически яхь йоаржаяьй укх шера болх бе йолаялийта езача комплекса объекташ ханал хьалха йистеяхара. ГIишлошъерашеи монтажникашеи декхар тIанийцад:

ЙОККХАЧА ПАНЕЛЕЙ ЦIЕНОШ ДЕЧА АРГУНСКИ ЗАВОДА ХЬАЛХАРА АРГIА БОЛХ БЕ ЙОЛАЯЛИЙТАРА ДЕ ДЕЗА ДЕРРИГА БАЛХАШ 1975 ШЕРА 20 ДЕКАБРЕ ДАЬ ДАХА, цох КПСС XXV съезда дала доагIа совгIат а Нохч-ГIалгIайчене наха чубаха цIенош хьалделга дIахо шердара юкъе хьош дола хоалуш дола дакъа а хургда.

Башха дика гIулакх дIадоладаьд город Грозненча йоккхагIа йолча предприятей — СССР 50 шу дизара цIерагIча химически комбинатеи Октябрьски Революце орден лелаеча «Красный молот» заводеи къахьегараша. Йоккхача панелей цIенош деча Аргунски завода реконструкци елга сихагIа чакхдаккхара новкъостал де лерхIаш а Саяно-Шушенски ГЭС хьалъеча гIо де лаьрхIача ленинградски предприятешка къахьегарашкара масал эцаш а, химикашеи машинашъерашеи социалистически деккхараш тIанийцад:

ХИМИЧЕСКИ КОМБИНАТА КОЛЛЕКТИВО — ПЕНИЙ ПАНЕЛАШКА ЭЛЕКТРОПРОВОДКА ЯРА ЛАЬРХIАЧА ЧЕРТЕЖЕХ ШУ ЧАКХДАЛАЛЦА 17,5 ТОНН ПОЛИЭТИЛЕНОВИ ИЗДЕЛЕШ ХЬАЕ;

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КОЛЛЕКТИВО — 1975 ШЕРА АВГУСТ—ОКТЯБРЬ БЕТТАШКА АРГУНСКИ ЗАВОДА КАССЕТНИ МАШИНАШТА ЛАЬРХIА НАВЕСНИ ОБОРУДОВАНЕ 240 ТОНН ДОЗАЛ ДОЛА ШИЪ КОМПЛЕКТ ХЬАЕ.

* * *

ГIишлошъераша, химикаша, машинашъераша республика промышленни предприятешка къахьегараш тIахьех йоккхача панелей цIенош деча Аргунски завода реконструкци елга сихагIа чакхдахара, Нохч-ГIалгIайчене наха чубаха цIенош делга шерагIа доаржадара юкъе шоашкара дакъа дахьара.

«КПСС XXV съезда баха ма-боаггIара накъабахар духьа лелаеча социалистически яхьа хьакъехьарча» КПСС Центральни Комитета соцама жоп лу Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша

ХьажкIаш чуэца йолаяьй

Укх шера йокъал оттар бахьан долаш, массанахьа а санна, тар ма лу дуккагIа доакъар Iалашдара оарцагIбаьнна къахьегаш ба Малгобекски района «Ингушский» совхоза болхлой. Йолаш йолча торонех бизза пайда а эцаш цар вIаштIехьдаьннад 4712 тонн ча, 3435 тонн сенаж, 650 тонн йол, 235 тонн баьций витаминни хьоар, иштта кхыдола доакъар кийчде.

ХIанз сихбенна силоса хьажкIаш хьокхаш ба совхоза механизатораш. ХIанзле а кийчъяьй 16600 тонн силоса. Кхы а из тайпа доакъар кийчде торо я боахама.

Укх деношка дIаболабеннаб цига ялата лаьрхIа дIайийна хьажкIаш чуэца а. Хаоттама хьалашка диллача во хьийкъаяц цхьайолча участкашкара хьажкIаш.

— Цхьа-ши ди мара дац кхаттIара хьажкIаш тхо чуэца доладенна,—йоах механизированни звено звеньевойс Богатырев Умалата. — Еррига хьажкIаш 230 гектар я тха. Царех 130 гектар ялата лаьрхIа. Хетаргахь, хIара гектара тIара 30—35 центнер фуалъяьха хьажкIаш ергья тхона. Уж планал дика дуккагIа хул. Из хургда КПСС XXV съезда сийна са звенос кийчду къахьегама совгIат.

ХIанз ший новкъосташца Арсамаков Хьусейнаца, Картоев Хаважаца, кхычарца цхьана ший беррига низ тIаберзабаь къахьегаш ва Умалат цхьаккха а хьажкIа кхай тIа па уллийташ беррига хьувкъам ханнахьа чуийца баккхара.

СУРТАШ ТIА: (лакхерчун тIа) шоай кулгашца кхебаьча хьажкIий хьувкъамах воккхийвеш ва звеньевой Богатырев Умалат, (лохерчун тIа): хьажкIаш чуэцаш ба «Ингушский» совхоз.

И. ПЛИЕВА сурташ.

ДОАКЪАР IАЛАШДЕРГДА

ХIара шера дегIаух Сунженски района «Восход» яхача колхоза хьайбай боахам. ИйслагIча пятилетка тIеххьара шу чакхдоалаш 880 бежан хургья колхозе, царех 250 бетташ етт а болаш. Пятилетка чакхйоалаш пачхаьалкхенна декхарийла ца а хулаш 1975 шера хьайбай продукташ йоххара халкъа боахама план кхоачашъяра 25 тонн дулх дохка. хIара кхоабача Iаттагара 1430 килограмм шура яккха декхараш тIанийцад колхоза хьайбаш леладераша.

Уж декхараш кхоачашде хьайбашта кхоачамболлаш доакъар Iалашде дезаш ба колхозхой. Боахаме долаш дола хьайбаш Iангардаха 1090 тонн гIожа доакъар Iалашде, цу даькъе 250 тонн йол а йолаш, 120 тонн сенажи 2400 тонн силоси йолла езаргья.

— ХIанз шерра къовсам боаржабаь доакъар кийчдеш ба колхозхой, — йоах правлене председатела С. Л. Ферзаули. — Укх шера юкъарча хьайбашта кхоачамхиллал тайп-тайпара доакъар кийчде лаьрхIад хьайбаш леладерашеи механизаторашеи.

Колхозе хий ца дехкача лаьтта дIайийна 40 гектар люцерна я. Цу йоккха йоацача майдана дика доал деш боккха пайда эц колхозхоша.

Хьалха хьекхача 70 тонн дика доакъар Iалашдаьд хьайбаш леладераша. Хьалха кийчъяьр миссел йол яьннай цу тIара шозлагIа а. КхозлагIа хьекхар сенажа йолла лаьрхIад. ВIашагIъяь йийнача горохахи кенахи 100 тонн сенаж Iалашъяьй колхозе.

Сихъяь хьокхаш я силоса лаьрхIа дIайийна хьажкIаш. Из маьхера доакъар кийчдара план тIеххоачашъе дага ба колхоза механизатораш. ХIаьта из кхоачашде торонаш йолаш а я. Силоса лаьрхIа дIайийна 110-гектар хьажкIаш я боахаме. Специалисташа деча лоархIамех хIара гектара тIара 200 центнер моша гIадамаш доал.

Доакъар кийчдерашта юкъе шерра социалистически яхь яьржай. Царех хIаране дика кхетаду Iалама хьалаш аьттув боацаш нийсденнача укх шера дуккагIа доакъар кийчдар мел лоархIаме да. Гурахьа йийна культураш чуэцаш лакхара хьокхамаш гойташ къахьийга комбайнер Шестопалов Алексей ший комбайнаца люцерна хьокхача хIанз а хьалха латт. ХIара дийнахьа 160—170 процент кхоачашъю цо норма.

В. ПОПОВ.

ОАХА ХЬАЛЛОАЦ

Вай мехка берригача къахьегамхоша шерра социалистически яхь йоаржаяьй Даьхен экономика чIоагIъяра хIара участке лакхара хьокхамаш дахара, шоай низаши хьинари айдаь къахьегама вахте айтта КПСС XXV съезда сийленца накъабахара. Цу яхьа юкъе а баха овсаре къахьийгар тха ахархоша ка бола ялат чуэцаш. ХIанз беррига теркам тIабахийтаб тха боахама хьажкIаш лелараша пятилетка чакхйоалача шера шоллагIа хьувкъам ханнахьеи цхьа буртиг ца бойташи чуэцара.

Тха бригада коллектива къаьстта хьинар айделар укх деношка КПСС XXV съезда баха ма-боаггIара накъабахар духьа лелаеча социалистически яхьа хьакъехьа КПСС Центральни Комитета соцам хьахезача. Кхы а овсарегIа, беркатегIа къахьега дог доагIа дIадоладаь дика гIулакх партеи правительстваи хьаллоацилга хайча, къахьегамхой йоакхо елга ходелча. Из къаьгга хьагойт цу соцамо.

Вай хьамсарча парте хургйолча аргIанарча съезда накъадолхаш тхоай торонаш тахка а тахка оахоша лелаеча 540 гектарах хIаране тIара 40 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуя лаьрхIад оаха.

И. ЧАГАЕВ,
Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза тракторно-кхаш лeладеча бригада бригадир.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС Центральни Комитетой СССР Министрий Советой соцам баьб «1975 шерара шекара свекла ший ханнахьа чуэцилга, цIаозилга, чакхйоаккхилга Iалашдара кхы тIа а чакхдоахаргдолча гIулакхий хьакъехьа».

Соцам тIа белгалдоакх, шекара свекла эцара плани шекар даккхара задании толаме кхоачаши тIеххоачаши елга хIанз дуккхача хьале хьалкхебаь шекара свеклай беррига хьувкъам дикагIйолча ханашка цхьатарра чуэцарах, из ший ханнахьа шекара заводашка дIачулулгеи чакхйоаккхилгеи Iалашдарах тийша хургхилар.

КПСС Центральни Комитетой СССР Министрий Советой партийни, советски, юртбоахама, заготовительни органий, колхозий, совхозий, шекара заводий, свекла дIачуийча пунктий кулгалхойи специалистийи, автомобильнии машинаькъеи транспорта болхлой лоархIамегIарча декхарех цаI а даь оттадаьд 1975 шерарча шекара свеклай хьувкъам дикагIйолча ханашка чуэцилга, свекла чуэцача машинех, из тIаювттачеи дIаувзачеи средстваех балха овсарле лакха йолаш пайда эцаргбола гIулакх вIаштIехьдоаккхилга, шекара свекла ший ханнахьа дIаозилгеи чакхйоаккхилгеи Iалашдар.

Къаьстта уйла тIаяхийтай дIанхача шерашка шекара свекла ший ханнахьеи балхаш дика вIаштIехьдаьхан чу ца эцар, шекара заводашка дIачу ца озари чакх ца яккхари бахьан долаш шекара свеклаи шекари дайна моттигаш кхы нийсъялийта мегарг ца хилара. Шекара свекла чуэцача, цIаозача, дIаоттаяь лоаттаеча, чакхйоаккхача хана доал доацаши тIахьожам ца лоаттабеши йола еррига моттигаш хоадамболлаш дIаяха еза, хIаьта цу гIулакха бехке бола нах партийни пачхаьалкхени бехктокхаме оза беза.

РСФСР Министрий Совет, Украина Компарте ЦК-аи Украински ССР Министрий Совети, Белоруссе Компарте ЦК-аи Белорусски ССР Министрий Совети, Казахстана Компарте ЦК-аи Казахски ССР Министрий Совети, Грузе Компарте ЦК-аи Грузински ССР Министрий Совети, Литвай Компарте ЦК-аи Литовски ССР Министрий Совети, Молдаве Компарте ЦК-аи Молдавски ССР Министрий Совети, Латве Компарте ЦК-аи Латвийски ССР Министрий Совети, Киргизе Компарте ЦК-аи Киргизски ССР Министрий Совети, Армене Компарте ЦК-аи Армянски ССР Министрий Совети, СССР юрта боахама Министерство, СССР кхачан промышленноста Министерство, СССР заготовкай Министерство, «Союзсельхозтехника», парте крайкомаш, обкомаш, райкомаш, автономии республикай министрий советаш, крайисполкомаш, облисполкомаш, райисполкомаш декхарийла я Iалашде:

— шекара свекла чуэца йолаялале свекла чуэца комбайнаш, свекла тIаювтта машинаш, чуэцачара кхыйола машинаш, трактораш, автомобилаш, тракторни прицепаш кийчъяь йоахилга, царна еча ремонта дикала къаьстта уйла тIа а йохийташ;

— свекла чуэцача агрегаташта кхоачамболлаш квалифицированни механизатораш хулийтилга, свекла чуэцача машинаша групповой методагIа болх бергбола гIулакх вIаштIехьдоаккхилга, цхьан ханна свеклай йоархIаш а гулъеш, свекла кхы дIахо кулгашца цIенъе езаргйоацаш свекла дIачуийча пункташка дIачу а тергйолаш свекла чуэцара поточнии поточно-перевалочнии способаш масса метте юкъейоалаелга;

— шекара заводаша хаддаш за болх белга Iалашдара а цу юкъа шекара заводаша 2—3 дийнахьеи бийсанеи тIех йоацаш болх бе тоъал царна запасаш кийчъяра а эшача боарамал тIех йоацаш 1975 шера 15 сентябрь хьатIакхачале шекара свекла чуэцилга;

— свекла дIачуийча пункташка свекла лоаттаеча хана свеклаи шекари ца дойтара а шекара заводашка свекла чакхйоахача хана хьадоала шекар плесамдаккхара а эшаш йола мероприятеш чакхйоахилга;

— шекара свекла ший ханнахьеи тIехдикеи чуэцар а хьаозар а духьа, из пачхаьалкхенга йоххара планаш хьалха хьаоазарах ... кхоачаши тIеххоачаши ярдухьа колхозхоша, совхозийи свекла дIачуийча пунктийи болхлоша, транспорта болхлоша, хIаьта иштта колхозашеи совхозашеи социалистически яхь лелаелга вIаштIехьдаккхар, моральнии материальнии поощрене гIулакхех биззагIа пайда эцилга а оттадеш.

Свекла дIаювча союзни республикай министрий советашта тIадиллад болх бе кийча йола шекара заводаш шекара свекла ебаргеи дегIаахаргеи хьежжа болх бе йолайолийтаргйола ханаш оттаелга.

Кхебаь хьувкъам ца бойтара лоархIамегIарча хьалех цаI хиларах тарра кхашкара свекла ший ханнахьа свекла дIачуийча пункташка хьачуозара къаьстта лоархIам а беш, оттадаьд, 1975 шера чуийца еррига шекара свекла из хьаяьккхача шоллагIча денал тIехьа ца йоалийташ кхашкара заготовительни пунктешка хьачуозилга. Свекла чуэцара технологи вогIча тайпара толхаяр лоархIаргда, нагахьа санна хьахоарцаяь свекла кхашкара хьа ца озаш 2—3 дийнахьеи бийсанен лоаттийте.

Союзни республикай Компартей ЦК-аштеи министрий советаштеи, парте крайкомашта а обкомашта а, автономии республикай министрий советашта, крайисполкомаштеи облисполкомаштеи тIадиллад кхашкара шекара свекла ший ханнахьа свекла дIачуозара 1975 шера 15 сентябрь хьатIакхачалехьа свекла ювча районашка эшача боараме грузовой автомобилаш йохийтаргйола гIулакх Iалашделга.

СССР Госпланан автомобильни промышленноста Министерстванеи задани оттаяй 1975 шера IV квартала хьожаяьча фондий чотах ханал хьалха юрта боахама шекара свекла цIаоза грузовой автомобилаш яхийта.

Союзни республикай министрий советашта бокъо еннай производственни гIулакхашта хиланза ца боале 1975 шера шекара свекла комбайнаш тIара хьаувзачеи дIачуийча пункташка дIачуувзачеи автомобилаш тIа хьувкъам чуэцаш йоаккхача юкъагIа шоферий помощникаш (автомобиль лелае бокъо йолаш бараш) лелабе совхозаштеи юрта боахамерча пачхаьалкхеи кхыча предприятештеи мукъа бала а хIаьта иштта колхозашта могаде а.

Шоферий помощникашта къахьегамах тела мах шоферий алапех 80 процента боараме оттаболба. Цу гIулакхашка дIаухийтар республикана оттаяьча алапе фондал тIех ма доалийталда.

Шекара свекла чакхъяккхара ха лоацъяр, из кIезигагIа йоийтар, шекар дуккагIа хьадалийтар духьа СССР кхачан промышленноста Министерстванеи свекла дIаювча союзни республикай министрий советаштеи бокъо еннай шекара заводашта кхоачамболлаш бе болх хилийтар духьа, 1975 шера, нагахьа санна кхахьийтанза ца йоале, шекара свекла республикашта юкъеи областашта юкъеи дIа-юха кхахьийта.

Машинаькъа Министерстве декхарийла я СССР кхачан промышленноста Министерствеца дага а яьна оттаяьча планагIа, машинаькъа тIарча шекара свекла дIачуийча пункташкара свекла шекара заводашка дIаяхьара вагонаш телга Iалашде; 1976 шера 10 январь хьатIакхачале шекара свекла дIаэза яккха езаш хилар теркал а деш. 1975 шера сентябре свекла дIаувза вагонаш тела еза мухь хьатIаэза баьнначул тIехьагIа.

СССР Госпланаи СССР Iаьржача металлурге Министерстванеи тIадиллад шекара заводаш эшача боараме кIораца, коксаца, кIира кхерийца Iалашъелга.

КПСС Центральни Комитетой СССР Министрий Советой хьакхайкадаьд партийни, советски, юртбоахама, заготовительни органаша, профсоюзнии комсомольскии организацеша, колхозаша, совхозаша, шекара промышленноста, автомобильнии машинаькъеи транспорта предприятеша хьалкхебаь шекара свеклай беррига хьувкъам дикагIйолча ханашкеи ца бойташи чуэцара, шекара свекла ший ханнахьа цIаозилга, ца йойтилга, шекара заводашка чакхйоаккхилга Iалашдара де мел дезар дергдолгах шоаш чIоагIа дог тийша хилар.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Кепайоазон тIа хоам баь хиннача тайпара, планови заданеши социалистически декхарийна кхоачашдеча хьокхамаш эгара дуккагIа лакхдарах СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Советски Союза орденаши медалаши сийнаяр Нохч-ГIалгIай АССР предприятейи организацейи производственни участкай мастерий йоккхача группана.

1975 шера 22 августа Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума заседанешхулча зале хьожаяьрашта дIаелар СССР орденаши медалаши.

Правительственни совгIаташ дIаделар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела нов. Х. Х. Бокова:

Къахьегама Цlеча Байракха орден — В. М. Копобовна — бурув тохара балхий Октябрьски управлене воккхагIволча бурув деттача мастера, М. М. Монаховна — «Малгобекнефть» яхача гази мехкдаьттеи доахача управлене скважинашта капитальни ремонт еча воккхагIволча мастера; «Знак Почета» яха орден — С. Г. Астамировна — «Севкавнефтегазстрой»яхача объединене механизаце управлене мастера, Г. И. Мальсаговна — «Севкавнефтегазстрой» яхача объединене № 7 йолча гIишлошъеча управлене мастера, А. Х. Гайнуловна — Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене № 7 йолча гIишлой-монтажни управлене мастера, Р. А. Резвановна — «Чечингазстрой» треста № 920 йолча дIа-са лелача механизированни колонна мастера; III степена Къахьегама Сийлен орден Г. Ш. Хантемировна — бурув тохара балхий Малгобекски управлене бурув деттача мастера, Т. А. Погореловна — хIамаш тегача производствай объединене швеяна-мотористкана, дуккхача кхычарна.

Иштта дуккхача болхлошта дIаелар Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни рационализатор, заслуженни мелиоратор, заслуженни юрист яха сийлахьа цIераш тахкарах йола грамоташ а республика экономикеи культуреи дегIаккувларах Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамоташ а.

Х. Х. Бокова дег тIара даькъала бийцар совгIаташ деннараш, чIоагIа унахIена, царз долаш уж бахар, доккхий производственни толамаш цар дахар ловш ловца баьккхар царна. Цо хьакхайкадир, совгIаташ деннараша, «КПСС XXV съезда баха ма-боагIара накъабахар духьа лелаеча социалистически яхьа хьакъехьарча» КПСС Центральни Комитета соцама жоп а луш, парте съезда сийна лелаю социалистически яхь кхы а шерагIа йоаржаергйолгахи шоай хьамсарча Коммунистически парте съезда къахьегаме доккхий толамаш а даьха накъагIоргболгахи ше дог тийша хилар.

СовгIаташ деннараша дег тIара баркал йоахар КПСС Центральни Комитетаи Советски правительстванеи шоай къахьегама боккха мах барах, дош делар царна, дIахо а шоай Даьхен иразa духьа даккха хIама доацаш шоаш болх беа хиларах.

ШОРТТА ХУРГБА СОМ

Вай мехка промышленни центрашка 1975 шера 7500 тонн сом дIабахьийта безаш да вай республика боахамаш. 18 август хьатIакхоачаш 1926 тонн сом дIаэзаб колхозашеи совхозашеи. ДIададахача шерацa нийсдича 6 процент дукхагIа сом дIабихьаб укх шера. ДукхагIа сом дIаэзаб Кемеровски областе — 1049 тонн. Калинински областе — 376 тонн, — Куйбышевски — 293, Владимирски — 112 тонн.

Сом дIабахьийтара план дукагIа кхоачашъю «Плодопром» треста боахамаша — 36 процент, «Консервплодоовощ» объединене совхозаща — 34 процент. Цхьабакъда, планагIа 500 тонн дIаоза безача «Аргунский» совхозо хIанз а 63 тонн мара сом дIабахьийтабац. Сом дIабохьийтилга ледара леладу потребительски кооперацe а.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ БЕХКТОКХАМ АЙБЕ

КПСС ГРОЗНЕНСКИ ГОРКОМА ПЛЕНУМЕРА

Укх деношка чакхъяьнначу КПСС Грозненски горкома VIII пленуме гулбенначар ладийгIар «Белоруссе партийни организаце идеологически кадраш хьахаржарен царна кхетам баларен балхах» болча КПСС ЦК соцамга хьежжа городской партийни организаце идеологически кадрашца бу болх тоабара оттаяь мероприятеш кхоачашъярах парте горкома секретара П. Н. Громова яьча докладага.

Докладчика белгалдаьккхар Белоруссе партийни организацех бола соцам наха юкъе беш бола берига идейно-политически болх тоабара Iалаьмате боккха лоархIам болаш хилар. Цу даькъе кIезига даь дац города партийни организацеша идеологически болхлой идейно-теоретически кийчо лаккхъеш, кхетама болх практически декхаращца бувза гIерташ, из декхар кхоачашдара махулла дукхагIа боахама учрежденей кулгалхой, специалисташ юкъе озаш.

Юххьанцара партийни организацеш дукхагIа теркам тIаахийта яьннай коллективашка кхетама болх бу нах дикагIа хьахаржара. Из декхар кхоачандерашта юкъе тIа-тIа дукхагIа хул коммунисташ. Укх тIеххьарча хана партийни органашка бехктокхамеча балхашта хьожабаьб хьалха дика комсомольски балха школа чакхъяккха бола кагий нах.

Города предприятешка, учрежденешка, организацешка беш бола беррига идейно-политически болх цу даькъе къаьстта интернациональни, атеистически кхетам лула, тоадара дикка аьттув балийтар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома X пленума решенеша.

Тахан городской партийни организаце идеологически болх беш ялхайтта эзар саг ва. Царна юкъе кIезига бац шоай гIулакх говза леладе ховш бола пропагандисташ, лектораш, агитатораш, политинформатораш. Цар хьинаре къахьег парте, бакъ дош наха ма-дарра дIадовзийта гIерташ, къахьегамхой пятилетка тIеххьарча шера декхараш кхоачашдаран парте XXV съезда дика толамаш даьха накъабахаран оарцагIоахаш.

Парте горкомо, райкомаша юххьанцарча партийни организацеша даим терко ю цар идейно-теоретически боарам айбара. Идеологически болхлой знанеши балха говзали лакхъю тайп-тайпарча семинарашка, школашка. ХIара кварталагIа цкъа парте горкомо агитколлективайи политинформаторий группайи кулгалхой хьагул а бий-царна дадовзийт вай мехка латта политически, экономически, культурни вахара дешаш, дунен халкъашта юкъера хьалаш.

Партийни просвещене семинарашка, школашка дешаш хинав кулгалдеча болхлоех итт эзар саг. Цу гIулакхо йиш хулийт парга административно-боахама гIулакхаш наха кхетам балара балхаца дувзаш леладе.

Города къахьегамхой коллективашка лекцеш ешаш 2000 саг ва. Укх тIеххьарча хана парте горкоме а райкомийи лектораште юкъе хьинаре дакъа лоацаш ба министерствай, ведомствай, кхыча органий кулгалду болхлой. ХIара бетта кхоалагIча ерача дийнахьа къахьегамхошта лекцеш, докладаш еш цар. Шоай коллективашка кхетама болх беча хьинаре дакъа лоацаш ба Грозненски химически комбината директор нов. Л. А. Шилов, наькъашин тIаьши деча управлене начальник А. М. Цуров, «Электроприбор» завода директор Л. Н. Перепечаев, «Чечингазстрой» треста управляющи Х. И. Экажев, кхыбараш. Цудухьа шоай коллективаш хьалхашка латта декхараш кхоачадара оарцагIъяха а пятилетка заданеш кхоачашъеча толамаш даха а аьттув боал цар.

Из ала йиш яц ремстройуправлене начальниках В. К. Обуркох, «Автоспецоборудование» завода директора заместителах С. А. Хасуевах, № 1 йолча пассажирски автотранспортни предприяте начальниках В. П. Чертановых, иштта цхьаболча кхычарех. Цар шоаш чакхдоаха административни гIулакхаш кхетама балхаца дувзац, цудухьа дукха кхоачамбоацараш нийслу цу коллективашка.

Цуница цхьана идеологически кадраш хьахоржачен царна кхетам лучен цIенхаштта кхоачамбоацараш хилар хьахьекхар докладчика а цул тIехьагIа пренеех къамаьлащ даьчар а.

Городской партийни комитет, аьлар докладчика, чIоагIа саготоеш я цхьабола дына Iоткъама кIала латташ хиларах. Городе кIезига бац шоаш къа ца хьегаш даькхар дуаш бахараш. Къахьегама коллективашка болаш ба шоай балхах дог ца лазараш, прогулаш ераш, брак хулийтараш. Из нийслургдацар идеологически кадраша дуккха дешаш шоай теркам тIа ца ухийташ дуташ децаре, массанахьа кхетама болх цхьан хIаман тIаберзабаьи тIагIерттан беш баларе. Цу дерригне вайгара дIадех наха юкъе беш бола идейно-политически, интернациональни, атеистически болх тоабелга.

Из гIулакх лостам болаш леладе вIаштIехьдаргдац нагахьа санна балха овкъарле ше дола кхоачамбоацараш дIа ца доахе. Царех керттерчарна теркам тIаэзар докладчика. Укх тIеххьарча кхаь шера парте горкома, райкомий идеологически отделашкара 62 процент болхлой хувцабеннаб. ЛерттIа терко яц идеологически балха бола юххьанцарча парторганизацей секретарий заместителаш хьахаржара. Идеологически кадрай дешар вIаштIехьдаккхара перспективни планаш хиланза ярганяц, тIаккха мара овлангара деиз тоаде йиш хургьяц из гIулакх.

Идеологически балха дукхагIа юкъсоза беза вузай преподавателаш, школай хьехархой.

Пленуме критика йир филармоне, симфонически оркестра, худфонда, кхыча творчески организацей коллективашта. Кхетама болх лерттIа ца бар бахьан долаш творчески интеллигенцех цхьабараш дукхагIа хIамилг якхара мара кхы хIаман сагота бац, цудухьа цар хьаю произведенеш а хайра хилац. Цу коллективашка леладара я къахьегама дисциплина, цхьабараш къаракаш мелаши харцахьа лелаши моттигаш хул.

Гулбеннарий теркам тIаозаш дар Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета партийни комитета секретара М. Ш. Точиева даь къамаьл. Городской партийни организаце а, шоай коллективе а Iовяь дика опыт бегалъяьккхачул тIехьагIа цо дийцар шийна ниса ца хетача гIулакхех. Укх тIеххьарча хана вай дукха чакхйоах тайп-тайпара мероприятеш, цхьабакъда царех хьабоала пайда массе а хана вана ма-хеттара хилац, аьлар оратора. Партийни аппаратин болхлой [illegible] болх цига цхьа хIама тахка дезаш моттиг эттача, ревизорско-инспекторски декхараш кхоачашдераш санна. ХIаьта ховш ма-дий коллективашкара нах, цар уйлаш, балха гIулакх бокъонца довзара кулгалхой царца вIашагIбетталуш хилар чIоагIа пайдане хилар.

Цхьадолча даькъе цо дийцачун тара дар КПСС Заводской райкома секретара Л. П. Белоглазовас даь къамаьл а. Цхьайолча хана города масштабагIа еш йола мероприятеш каст-каста чакхъяхар бахьан долаш тхоай мероприятеш дуккхаза тIехьъяха езача оттаду тхо, йоахар цо. Из хургдацар, нагахьа санна городской партийни организаце кхыча организацешца цхьана цу гIулакхна координаци йоре. Нов. Белоглазовас белгалдаьккхар идеологически кадрай резерв хьаяр гIулакх района партийни организацешка во латташ хилар.

Докладчика цIенхаштта критика йир КПСС горкомерча марксизма-ленинизма сайрийнарча университета балха, цига деша увттараш дукха дIакъасташ хиларах, уж каст-каста занятешка ца ахарах, царех хьабараша лерттIа ца дешарах. Цу деша юстара латта йиш йолаш яц парте райкомаш, юххьанцара партийни организацеш. Цар хадданза тIахьожам лоаттабе беза шоаш цига деша хьожабаь нах фу деш ба хара. — Уж кхоачамбоацараш дIадахара тхоай низ дIакхоачар дергда оаха — аьлар цу университета директора А. В. Чещенко. — Бакъда, хIанз а парте райкомаша кхоачам боллаш нах ца хьожабир бахьан доаш цхьайолча отделенешка эшачарех ахаш мара нах бац. ХIаьта цкъаза деша хьаухийтараш а хилац лерттIа цу гIулакха хьахержа. ХIара шера дукхагIа нах дийша чакхбоахилга дIадех тхогара, хIаьта цу гIулакха эша материально-технически база, кхыдараш долаш дац.

Октябрьски бувнувдеттача балхий управлене мастера М. З. Хатуева дийцар шоай партийни организаце коллективе кхетам балара беча балхах 1975 шера ялх бетта 57 лекци йийшай парторганизаце вIашагIъеллача лекторски группа. Цар тематика тайп-тайпара я, цхьабакъда уж дукхагIа коллектива вахарца, цуп хIара дийнахьарча къахьегама гIулакхашца ювзаш хилча бакъахьа хургъяр, аьлар цо.

Пленуме дийцача дешах лаьца къамаьл дир КПСС обкома пропагандан агитацен отдела заведующе заместитела А. Н. Бубнова.

Парте горкома VII пленума соцам кхоачашбарах КПСС горкома хьалхарча секретара Н. Я. Правенько хоам бир.

Пленума балха дакъа лоацаш хилар КПСС обкома организационно-партийни отдела заведующи Н. И. Семенов.

С. МАЙСИГОВ.

Грозненски баьцадаарий консервни завода болхлоша укх шера ворхI бетта продукци арахецара план 100,5 процент, цунна реализаци яра план 130 процент кхоачашъяьй предприяте. 161,5 процент кхоачашъяьй балха овсарле лакхъяра план.

Предприяте доахача толамашта юкъе доккха дакъа да кагирхой. Уж ба завода халагIа йолча участкашка къахьегараш. Завода кагирхошта юкъе дика къахьегарца а общественни балха хьинаре дакъа а белгалъяьннай лаборантка, юрта Совета депутат Корнаева Натуся. Ший производственни планаш 120—130 процент кхоачашъю цо.

СУРТА ТIА: Н. Карнаева

ДIАДАХА ДЫНА IОАТКЪАМАШ

Урус-Мартановски юрта совета сессера

Укх шера 21 августе хилар Урус-Мартана юрта Совета сесси. Райисполкома заседаней зал хьалйизаяр депутаташен хьийха баьхкача нахеи. Из хьайиллар юрта Совета исполкома председатела нов. В. Г. Фуфаева.

«Дына гIулакхий хьакъехьара законодательство телхадара духьал кхы а чIоагIагIа къовсам лоаттабе безарах» доклад е дош лу Урус-Мартана райисполкома председатела заместитела Хатуев Вахийна.

КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленума решенеш толамца кхоачашъяра а партега, советски халкъага КПСС ЦК даьча Кхайкарала ма-доагIара жоп далара а тIехь шерра социалистически яхь а йоаржаяь, дика толамаш даьхад укх шера района къахьегамхоша, аьлар Хатуева. Уж доахача юкъе кIезига дакъа лаьцадац юртий Советаша, цар депутаташа. Дика болх баьб ГихтIарча, Тангерча, Рошни-Чурча юртий Советаша а кхычар а. Иштачарех я Урус-Мартана юрта Совет а.

Цу тайпара, массане дика къахьегар бахьан долаш паччахьалкхенга дулх дохкара ах шера план 129 процент кхоачашйир, вешта аьлча планагIа 2250 центнер йолча 2899 центнер дулх дехкар, Шура йоккара план 110 проценти фуаш — 125 проценти кхоачашйир.

Вай йоаккха моллагIа а котало бахача наха коммунистически кхетам балара боккха лоархIам болаш я. ХIанз, берригача советски наха а санна, дукха езача Коммунистически парте XXV-ча съезда доккхий толамаш даьхи накъабаха гIерт мартанхой а хIаьта иштта района къахьегамхой а, йоах цо. Цу тIехь шерра яржай социалистически яхь. Цу яхье хьалха латташ, шоашкара хьокхам телаш дуккха нах ба. Царех я Урус-Мартанерча «Горец» совхоза шоллагIча ферма доярка, Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаю СССР Лакхехьарча Совета депутат Умахаджиева Малика, хьажкIаш кхееча звенон звеньевой Къахьегама сийлен III-ча степена орден лелаю Баштаров Суламбек, дIадахача шера хIара гектара тIара 650 центнер йоаккхаш шекара свеклаш кхеяь райсовета депутат Абуева ЗулпаIа, Мичурина цIерагIча совхоза кхоалагIча ферма доярка Ленина шиъ орден лелаю Адуева Алмат, «Урус-Мартановский» совхоза доярка пятилетка диъ шера кхоачашъяь Ленинен Къахьегама Цlеча Байракхен орденаш лелаю Самбиева Белкис, кхыбараш.

Вай доаха толамаш кхы а доккхагIа хургдар бахача наьха массане а цар санна политически сакхетам баларе. ХIаьта вайна юкъе хIанз а болаш ба дына хьехамаша тувлабаь, тIехьабиса нах. Цар новкъарле ю вайна коммунизмага долхаш вай беча новкъа, аьлар Хатуева.

Районе болча мурдех эггара дукхагIа бараш ба Солса-Хьажий мурдаш яхараш, уж къаьстта дукха ба Урус-Мартане чу. (Уж мурдаш ба нохчий кхыча районашка а ГIалгIайчене а). Из реакционни тоаба я, цунна керте латтараша массаза а Iехабаьб къахьега нах, шейхаш ба яхаш царгара кхоачача хIамах баьхаб. ДIадахача Iай суд йир Солса-Хьажий Iаддал-Хьамида воIа Юнадена, цо шейх ва со яхаш нах Iехабеш, обществана духьалара гIулакхаш леладеш, кхыдола зуламаш даь хиларах. Мурдаш ба яхача наха хьийгача къих даь геттара дика шиаш цIенош хьадаьхар цунгара. Мала вар Юнадий? — хет оратора. Из вар шарлатан, менна вахаш лийнна, сий доаца хIамаш леладаь саг. Ши сесаг а йолаш, Урус-Мартанен Грознен мурдаша даь гIалаш санна дола цIенош а долаш, цар кхоабаш ваьхав из.

Пхийтта шу даьккхад цо «Горец» совхозе кассир ва яхаш. Из дуккхаза а вайнав веха а волаш балха вена. Алани хьаэцача хана Солса-Хьажий мурдаша из шоай шейх лерхIаш 3—5 сом, кхы дукхагIа а дуташ хиннад цунна. ХIаьта совхоза кулгалхошта из гуш а ховш а хиннад. Из ца ховш хиннаяц юрта Совет а.

Юнаде ве аларах цун мурдо Ибрагимов Iаддал-Хьамида вийра Исраилов Махьмад, ший цунца цхьаккха эгIазал йоацаше а.

Политически бандитаца Исраиловца бувзам болаш хиларах лийца хиннаб Солса-Хьажий цIен тIара нах — Солсаев Хьамид, Яндаров Увайс. Цун цхьан воIа суд яьй къоал дарах, вокханна — общественни къахьегама юстара вувларах. Хулиганал леладарах суд яь ва СолсановгIар ХIаруни Супьяни.

Кхы цIенагIа нах бац Юнадена эггара гаргагIа гонахьа хьийза Солса-Хьажий мурдаш а. Царна юкъе кIезига бац обществана пайдане къахьегара юкъе дакъа ца лоаца, базар ю, къоал ду, хьалха суд яь хинна нах. Иштта барех ва Асхабов Денисолта. Из Солса-Хьажий цIен тIара баьннача наха шийна фуннагIа дойя а, царна мутIахьа волаш хьавоагIа саг ва. Ший хана Юнаде дас — Солса-Хьажий воIа Iаддал-Хьамида лерг даьккхад цун ше — «шейха» аьннар дизза кхоачашдаьдац аьнна. Из спекуляци еш хиларах хьалха суд яь хиннав. ДIадахача Iай Юнади судо бехке вечара кIалхарвакккха ший хур деш хиннав из.

Иштта ва Абаев Ваха а. Цо цIаккха а обществана пайдане къахьийгадац. Из хиннав Юнаде телохранитель. Автомобилаш нийсш ше мел леланя махипацеш цо новкъостал деш яьй Юнаде, суде волча Юнадена тIалаткъаш хиннача Исраилова Зиннана — лакхехьа хьоаваьча хиннача Исраилов Мохьмада йоIа дов де гIийртав.

Юнади суда кIалхарвоаккхаргва яхаш нахагара ахча гулдеш хиннав цу мурдех вола молла Мурдалов Нажмуддин.

Иштта ба Солса-Хьажий мурдаш бола Демельханова Халипат, Исраилов Леча, Джукаев Аробек, Лечаев Iумар, Ахтаев Леча, кхыбараш а.

Харц ле, во дар де, тийша болх бе эхь хетаргдоаца нах кIезига хиннабац Солса-Хьажий цIена тIара хьабаьннарех а цун гIорбаьнна болча мурдех а.

Iаьдала органий шийх тешам болийта, Юнаде аьнна тийша болх бар духьа, лочкъора аьттув баккхар духьа мурд вола Мантаев Нурди, парте ваха хиннав.

Солса-Хьажий мурдаш гIерт кагирхой шоашта юкъеоза, йиIигашка ца дешийта, уж комсомоле ца бахийта. Урус-Мартана № 2 йолча юкъерча школе хаьхо волча цун мурдо Ибрагимов Хьасана ший йиIигаш Яхитеи Сацитеи комсомоле бахийтанзар, хIаьта «Горец» совхоза пхьаро Мунаев Салмана — Зареи Заргани.

Вай бийцараш ба Урус-Мартан юртара Солса-Хьажий мурдаш. Кхы дикагIа бац кхыча юрташкара цун мурдаш а. Масала, Баталов Хьасан йоалах ахча телаш ва. 1000 сом бетта леладайтарг 100 сом доаккх цо. ХIаьта школа йисте аккхара яьча сайрене шоай йоI халха яьцнай аьнна хезача цунна йииттай Хьасана.

Иштта ба Грушковера, Рошни-чура, ГехтIара, кхычахьара а мурдаш.

Дувцарах гIулакх хургдац, дийцар кхоачаш ца дойя. Тахан укхаза дийцачун уйла а яь, бахача наха атеистически кхетам балара болх тоабе беза юрта Совето. Из хIара депутата, эггара хьалхарча аргIана коммуниста, комсомольца, хIара дог цIенча советски сага декхар да, аьлар Хатуева.

Доклад ювцаш къамаьл де эггара хьалха дош эц «Горец» совхоза парткома секретара нов. Никаев БайIале. Парте обкома X пленум хинначул тIехьагIа дукхагIа еш совхозе атеистически темах йола лекцеш, дына хьехамех доалача зенах нах дIакхетабеш болх баьб, аьлар цо. Юнаде леладаь зуламе гIулакхаш дийцад совхозе. Дег чу коммунистически уйла а йоацаш, шийна болча аьттона ший «шейха» Юнаде аларах парте мугIарашта юкъе вена хинна Кантаев партера дIаваьккхав.

Белгалдаккха деза, аьлар цо, следственни органаш шоаш гучаваккхалца Юнаде леладу зуламе гIулакхаш дIадахара цIаккха саг оарцагIваьнна ца хилар.

ДIахо цо дийцар Солса-Хьажий мурдех болча наха шоай бераш деша ца ухийташ юхаувзаш, кхыметтел деша ца ухийташ хилар. Масала, царех ва совхоза болхло нов. Мунаев. Кхы а чIоагIагIа лоаттабе беза дына гIулакхий хьакъехьара законодательство телхадерашта духьалара къовсам, аьлар Никаева ше къамаьл даь йистевоалаш, из дана депутаташи сессе хьийха баьхка нахи тIа а хьийхар.

Цул тIехьагIа къамаьл дир Урус-Мартана № 4 йолча юкъерча школа директора Эльмурзаева Раисас. Цо чIоагIа критика йир «Горец» совхоза кулгалхошта, къаьстта цун парткома секретара нов. Никаевна.

Юнаде Урус-Мартане гIала санна доккхий цIенош ше ца хьегача къих долча рузкъах хьалдеш хилар, цох шейх а лоархIаш Солса-Хьажий мурдаша цунна хIамаш телаш, из кхоабаш хилар дика ховш хиннад царна, аьлар цо. Масала, йоах Эльмурзаевас, школана эшача кирпишкаш яла вIаштIехьдаланзар совхоза кулгалхой, хIаьта Юнадена цIенош де яла кирпишкаш, кхыйола материалаш корайир. Дувцар цаIи дер кхыдари долаш хилча къовсам лоатталургбац дына гIулакхий хьакъехьара законодательство телхадеча наха духьал, аьлар директора.

ХьатIаккхувча тIехьено дешара, царна коммунистически кхетам балара духьале ю Солса-Хьажий мурдех болча наха, йоах Раисас. Масала, нов. Асхабова ший бераш деша ахийтац. ХIаьта цун веший къонгаш институташ яьха а хIанз цига деша багIаш а ба. Цар шоаш советски заман нах хиларах тарра из шоай гаргара сага цо леладер зулам долга дIахайташ дIакхетаваьваларе, иштта ца хила мегар, аьнна хет, йоах цо. Цунца со ала гIерт, аьлар цо, хIаране ший цIагIа, ший гаргарча наха юкъе къовсам лоаттабе беза дына хьехамашта духьал, аьнна.

Школе деша ахийтац ший йиIиг Зара Межиева а. ХIаьта из «Горец» совхоза дика лоархIаш тракторист ва. Производстве болх дика бора яхаш хоаставе ватIац саг, нагахьа санна вай обществана новкъа дола хIамаш цо ший цIагIа леладой. Иштта барех ва Межиев. Из ши сесаг йолаш ва.

Деша хьа ца йойташ цIагIа социаяь я Хамзатханова Кита а кхы цхьаькха йиIиг а.

Уж гIулакхаш а хIаьта иштта Юнаде леладаьраш а шоашта дика гушше а гунахьа доацаш санна Iадда Iийнад вай, со се а. Вай бехке да воашта юкъера уж зуламе гIулакхаш дIадахара тIехьара къовсам ледара лоаттабарах, аьлар цо. Массавар оарцагIвала веза вай кердача вахара новкъарле еш дола гIулакхаш дIадахара, аьлар ше чакхйоалаш Эльмурзаевас.

Вай воаш бехке да вайна юкъе шейхаш хилара, вай воаш хьабу уж, аьлар «Горец» совхоза тракторни бригада бригадира «Знак Почета» орден лелаеча коммуниста Виситаев Идриса. Шо нах Iехабеш, царгара доагIача рузкъах дах, баш нах тувлабу, шугара зулам доал аьнна цу шейхаш ба яхарашка а дына керте латтача кхычарга а духхьала дIаала лоархIадац вай, аьлар цо. Хьаьнала къахьегаш боахкача наха юкъе моттиг хилийта ягIац царна, шоай когашта кIалхара лаьтта доагаш санна хетийта деза царна. Юха а ца увзалуш царна духхьалара къовсам лоаттабе беза ди хьатIаэттал, из де вайх хIаравар декхарийла а ва, йоах Виситаева.

Района комсомольцаша бахача наха юкъе, къаьстта кагирхошта юкъе, беча атеистически кхетама балхах а цу хьакъехьа царна хьалхашка латтача декхарех а дийцар ВЛКСМ райкома секретара Ибрагимова Яхийтас. Дына гIулакхий хьакъехьара законодательство телхадерашта, кагирхой шоашта юкъеоза гIерташ дына керте латтараша деча хьехамашта духьалара къовсам ирагIа лоаттабара тIахьехаш дар цо даь къамаьл.

80 шу долча Абдуев Геназа, Советий Iаьдал Нохчечене чIоагIдеш шеи ший новкъосташеи даь гIулакхаш а хьоахадаь, района а юрта а кулгалхоех бехк баьккхар цар Юнадега зуламе гIулакхаш леладайтарах. ЦIий Iо а ухийташ къахьегамхоша даьккхача Советий Iаьдала — халкъа Iаьдала новкъадар леладу нах вайна тарлургбац, аьлар цо. Юнаде леладаьраш санна дола гIулакхаш тIеххьара леладьрг хилийтара ший юртахой тIахьийхар воккхача саго.

Гулбеннарашта дезалалнзар Урус-Мартана юрта Совета исполкома секретара Эльмурзиев Мохьмад-Iаьлас даь къамаьл. Юнадех а цун дезалах а къахетачоа тара дар цо дийцар Мурдаша кхаьба вецаре, цар ахча тийннадецаре, Юнади ший дезалах къаста везача а цун дезал тIехь да воацаш бусача а оттаргбацар яхар мо из шарлатан а ца веш духьала цунна хIамаш тийнараш бехке бора цо. ХIаьта Юнаде зуламе гIулакхаш леладелга шийна ховшие, ше Iадда ваьгIав. Цул совгIа ший уст-наьна цIерагIа Юнаде шийна цIенош даьлга ховшше, цу кхалсага из цIенош хилар бакъдеш документаш деннад Эльмурзиева. Из хьоадир цо къамаьл деш юкъе нйккхача райисполкома председатела заместитела нов. Хатуева а милице райотдела болхлочо а. Юнадена гIо деш хиннарех цаI хийтар Эсмурзиевх ладийгIарашта.

Дийцача деша хьакъехьа решени тIайийцар сессе.

Ю. ЧАХКИЕВ.

ЛЕДАРЛО ЕРАШ ЛОВШ БАЦ

Кхашкара, фермашкара балхаш чакхдоахача хьинаре дакъа лоацаш ба халкъа тIахьожамхой. Цар сийрдача бIарга кIалхара далац цхьаккха а кхоачамбоацар. Шоай декхараш дика кхоачашдеш бола халкъа тIахьожамхой дукха ба Грозненски района боахамашка.

Къаьстта дика болх беш я «Советская Россия» колхоза, «Староюртовский» коа тIарча оалхазарий фабрика, «Горячеисточненский» совхоза, «Ермоловский» коа тIарча оалхазарий совхоза халкъа тIахьожамхой группаши посташи.

Районни комитета чуйоагIа 183 группен 185 пости. Царна юкъе дакъа лоацаш ва 2324 саг. Уж ба боахама хьалхле лелаераши специалисташи. Юххьанцарча партийни организацей новкъосталца халкъа тIахьожамхой группай кулгалхоша хIара квартала, бетта бе безаш болча балха план оттаю. Цо йиш хулийт керттерча гIулакхашта халкъа тIахьожамхой теркам тIалоаттабе йоах района халкъа тIахьожама комитета председатела нов. Василькова. — ХIара группана кулгалдеш коммунист ва. Дика болх беш я «Ермоловский» коа тIарча оалхазарий совхоза Мечиев Зияуддина кулгалду керттера халкъа тIахьожама группа. Цу группана чувоагIаш 92 саг ва. Цар вIашагIъеллай пхи группен 12 пости.

Шийна тIадилла декхар бехктокхаме хеташ кхоачашдеш я шоллагIча отделени Юсупов Лаьчас кулгалду группа. Цу группа дикагIнола пост я Гехаев Атамана кулгалдеп. Из [illegible] тракторно-кхаш леладеча бригаде.

Шоашта хьалхашка латта декхараш тешшаме кхоачашдеш ба отделене халкъа тIахьожамхой. Дукха ха йоацаш района халкъа тIахьожама комитета заседане белгалбаьккхар цар болх, хIаьта А. Гехаева маьхера совгIат делар. ХIара квартала, бетта план а оттаяь тIагIертта шоай болх беш хьабоагIа цар халкъа тIахьожамхой. Каст-каста нийслу плана тIа белгалдаь доаца гIулакхаш хьалхашка эттача уж сиха чакхдаха дезаш а. Иштта кхашка агрегата болх нийса ца беш моттиг хилча цу участке болх беш волча халкъа тIахьожамхочо хоам бу поста кулгалхочунга. Уж кхоачамбоацараш сиха дIадахара кхоъвинъ тIахьожамхо вIашагIтехе цига хьажа вохийт.

Вай ювцача тракторно-кхаш леладеча бригаде болх беш ва Буркаев Салман. Механизатор ва из. Цхьайолча хана ший балха гIалаташ гучадувлийташ вар из. Ялат дIадувча хана кхаь гектара тIа цо болх ледара баь моттиг нийсъелар. Цу тайпара гIалат даьнна саг кулгалхошка бехктокхаме озийт оаха — йоах халкъа тIахьожама группа председатела нов. Мечиева. Цу бригаде хIанз тIахьожам лоаттабелга дика вIаштIехьдаькхад. Из ишта хургдацар, нагахьа санна кхашкара балхаш дIадоладалехьа ши-кхо бутт хьалха деиз цу гIулакха кийчо еш халкъа тIахьожамхой хиннабецаре. Цудухьа ялат чуэцача юкъа из доадергдола деррига наькъаш дIакъайладар цар.

Каст-каста хул тIахьожамхой шурий — товарни а коа тIарча оалхазарий а фермашка. Укхаза керттера гIулакх да ший ханнахьа хьайбашта эшаш дола доакъар, хий, кхыдар дIададар, царна, дика Iунал дар. Укх шера халкъа тIахьожамхоша шурий — товарни фермашка массехказа рейд яьй. Иштта рейдаш яьй коа тIарча оалхазарий фермашка а. Халкъа тIахьожамхой хьож шурий хьоаналга, цунга дIабодача маьхага. Цу гIулакхо дика гIо-новкъостал даьд шийна фермай коллективашта хьайбашкара продукци яккхарен укх шерара заданеш кхоачашъеча.

Во толамаш даьхадац коа тIара оалхазараш леладеча коллективо а. Паччахьалкхенга планал совгIа дехкад бIаьш эзараш фуаш. ХIара бетта итт ди массаза доал балха итогаш ю укхаза. Хьалхара моттиг яьккхачарна луш ахчан преми я. Цудухьа ди тIехьа шерагIа яржаш латт КПСС XXV съезда баха ма-боаггIара пакъабахара лоаттаю социалистически яхь.

— Къахьегама дисциплина мишта я, из телхаеш вар малав, болх вIаштIехьбаьккхаб, техниках пайда мишта эц — цу тайпарча гIулакхашка хьожаш да тхо хIанз — йоах халкъа группа председатела Мечиев Зияуддина. — ХIанз тха халкъа тIахьожамхой оарцагIбаьннаб хьайбашта кхоачам хиллал доакъар Iалашдара, цига ледарлоца хилийтара.

Къаьстта белгалбаьнна шоай болх дика беш хьабоагIа халкъа тIахьожамхой Дадаев Балаудин, Витиханов Сайдула, коммунист Гехаев Атаман, Имаев Леча иштта кхыбараш.

Халкъа тIахьожамхошта карагIдаьннача дикача гIулакхех, цар гучадоахача кхоачамбоацарех лаьрххIа стенд я боахаме. Цига «Молния», «Прожектор» яхача листокашка юрта радио чу гIолла цу хьакъехьа деш дар дIадовзийт.

Толамца дIахьош да цу совхозе пятилетка тIеххьарча шерара балхаш. ХIаьта боахама халкъа тIахьожамхой доккхал де йиш йолаш ба совхоза коллектива толамех, царна юкъе шоай доккха дакъа доландаь.

О. ШАДИЕВ.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ

КЕПАЙОАЗОН ОБЗОР

«Ленина никъ» яхача Назрановски районни газета тIарча материалашка хьажача ала йиш яц цун коллективо района предприятешкарча, совхозашкарча коллективай, къаьстъкъаьстача болхлой социалистически яхьах кIезига дувц аьнна. Укх шера июнь бутт болабелча денз арадаьннача газетий хIара номер тIа хIана дац аьнна долаш да социалистически яхье баьннараша доахача толамех дола хоамаш.

«Хьалха я Гандарова Лоди» аьнна керте яздаьча хоама тIа йоах: «Назрановски совхоз-техникума шурий-товарни ферме шура яккхара хьалхара моттиг чIоагIа лелаю доярка Гандарова Лоде. Май бетта шийна группегарча доахангара 4200 килограмм шура яьккхай цо, е цхьан Iаттагара 247 килограмм. Из кхыча доаркай группашка яьккхачул дикка дукхагIа я. Цу тIа а апреле яьккхачул май бетта 300 килограмм дукхагIа яьккхай...» Цу тайпара заметкаш я промышленни предприятешка планаш а тIайийца социалистически декхараш а кхоачаш мишта ду хойташ. Уж санна дола хоамаш газета тIа хила дагIац ала йиш яц. Уж а да эшаш. Бакъда цунца чакхдоалаш дац социалистически яхьа хьакъхьера газета декхар. Ховш да социалистически яхь газеташ тIа ювцара пайдане йолга хьахьеккха а шерра яржа а дукха формаш йолга.

3 июне арадаьннача газета тIарча «хьажкIаш лелаерий перекличка» аьннача рубрика кIала кепатеха да «Сайла хьалха воалийтаргвац!» аьнна корта а болаш Назрановски совхоза Альтиевски отделенерча хьажкIаш лелаеча звенон звеньевойс И. Бичиева яздаьр, «Яхь шерагIа йоаржае», «Чакхдоалачун къахьегама вахта» яха 5-чеи 7-чеи июнерча номераш тIара рубрикаш йийшача хетачу газета редакце ший декхар ниса кхета а ду дIахо арадоахача газеташ тIа цу рубрикашта кIал социалистически яхьа хьакъехьара материалаш а хургъя аьнна. Бакъда лакхе йийца кхо рубрика август бетага кхачалца йолча газета номераш тIа кхы бIаргагац. Газето дицдолийт ше дIадоладаь пайданей эшаши дола гIулакх. ХIаьта а ала йиш яц цу рубрикашка кIала кепатоха езаш а мегаргйолаш а материалаш газетагIа хиннаяц аьнна. 10-ча июне арадаьннача газета тIа «Октябра 40 шу» яхача совхозерча Евкуров Жабраилеи, Колзоев Бахьаудинеи хьажкIаш лелаеча звеньяша лелаеча социалистически яхьах дувц Б. Мухтарова, 21 июне цу совхоза комсомольски организаце секретара дувц «Октябра 40 шу» яхача совхозерча хьажкIаш лелаеча звеньяй балхах, цар тIайийцача социалистически декхарех.

НийсагIа хургдар аьнна хет ше дIайолаяь «хьажкIаш лелаерий перекличка» «газето йиц а ца йолийташ дIахо а хьош цу рубрика кIал хьажкIаш лелаерашка къамаьлаш дайтадаларе.

28 июне «хьувкъама кхел вай кара я» аьнна газета тIа язлу «Октябра 40 шу» яхача совхоза комбайнера М. Озиева. Цо дувц совхоз-техникума комбайнера Кансыгов Муссас яхье вехар ше тIайийцалгах.

Яхь дIайолаяьча комбайнерех хьалха ваьнар малав, тIехьависар малав дувцаш, цар хьокхамаш вIаши нийсдеш йола материалаш ялат чуэца доладелча, из чуэцача хана газета тIара лаха хала да, комбайнера М. Озиева къамаьл ялат чуэца доладеннача деношка даь дале а.

Июль бетта хьалхарча деношка доладир Назрановски районе ялаташ чуэца. Уж чуэца ма-доллаелла а газето арахеца йолайир «Молнеш». Цар тIа дувцар ялат чуэцача доккхий толамаш доахача комбайнерех. Уж тайпа молнеш арайоал июль бетта пхелагIча, бархIалагIча, иттлагIча деношка. ДIадоладаь из пайдане гIулакх а дицдолийт газето. Газет дешарашта хетадала тарлу ялат дIахо чуэцача деношка дика хьокхамаш долаш комбайнераш хиннабац аьнна. ХIаьта ховш ма-дий моллагIча балха тIа а цхьабаращца дикагIа къахьегаш, кхычарел тIех хьокхамаш долаши цхьабараш тIехьа бусаши кхычарел лохагIа хьокхамаш долаши мара ца хулилга.

Ше дIадоладаь гIулакх лерргIа дIадахьар, бухсоцаш цох фу хилар дIадовзийтар кепайоазон моллагIча органа керттера декхар да. «Ленина никъ» газето из болх иштта ца лелабар, халахете а, цун редакце балхацара доккха кхоачамбоацар да.

ТIеххьарча кхаь бетта арадийнача «Ленина никъ» газета оагIонаш тIара социалистически яхьа хьакъехьара материалаш йийшача хоалуш цхьаькха хIама а да. Назрановски районе, ховш ма-хиллара, кхоъ совхоз я. ХIаьта вай ювцача хан-юкъа дукхагIа йола корреспонденцеш «Октябра 40 шу» яхача совхозера я, хIаьта кхыча совхозашкара геттар кIезига я. Социалистически яхь ювцача хана йицъялийта мегаргьяц цхьаккха а къахьегама коллектив. Газето цу тайпара шийна болх вIаштIехь ца баьккхача социалистически яхьо де лерхIар дизза кхоачаш хилац, тIайийца декхараш хIара предприяте, совхозо кхоачаш а тIеххкхоачаш а дара газето деш дола новкъостал массанахьа а дIакхачац.

Назрановски района къахьегамхой советски патриотизмаи пролетарски интернационализмаи уйланца хьалкхебара, халкъашта юкъера доттагIал чIоагIдара доккха новкъостал деш я дика а гIулакх да Назрановски районеи Къилбаседа-ХIирий АССР Пригороднии районийи газетий редакцеша вIашагI а кхийтта цхьана газета номераш арахецилга. Иштача номераша дувц шоайла социалистиачески яхье яьннача лоалахарча районий боахамий балха хьоккхамех, цу районий къахьегамхоша леладеча вежарашха долча доттагIалах. Из гIулакх республика кхыча районий газеташта могаде мегаргдолаш а цар леладича бакъахьа долаш а да.

«Ленина никъ» газета кIезига терко яц социалистически яхь района къахьегамхошта юкъе шерагIа йоаржаяра, тIайийца декхараш кхоачашдара уж оарцагIбахара. Цу боккха лоархIам болча гIулакха газето еш йола влияни кхы а дикагIа хургьяр нагахь санна ше дIадоладаь гIулакх леррагIа дIа а хьош, диц а ца долийташ, цу даькъе газета йолча ерригача торонех биззагIа пайда а эцаш редакце болх боре. ХIаьта из иштта бе балха говзал йола кадраш а торонаш а йолаш я «Ленина никъ» газета.

Т. ТУГАНОВ.

ТЕРСКОЛ (Черсий-Балкхарой АССР). В. И. Ленина цIерагIча Ульяновски автозавода спортсменаш Приэльбрусье лоаман районашка гIолла УАЗ яхача автомашинашца шозлагIа чакхбаьннаб.

ДIадахача шера сиха Ледови база тIа а баьнна Терскол яха ша болча дIатIаэттар автозаводчанаш. Из царна карагIдаьлар ха хоза латташ хиларах. ХIаьта укх наькъагIа машинашта новкъарле йора дукха лоа тIахьекхача моттигаша, лоам харцаш Iочулегача тIоша, лай кIала яхача лоамаш лийлхача моттигаша. Кхерамеи халеи никъ ба из. Моттигаш дика йовзача проводника М. Ибрагимова никъ хьех. ХIаьта эггара тIехьа, цхьаь цхьан автомобила ца баь массехк километр никъ баьб цар йиъ эзар метр лакхача лоам тIа.

Тешамеи низ болаши йолча УАЗ-ех толаме пайда эца йиш я халача лоаман хьалашка.

СУРТА ТIА: УАЗ-аш Приэльбрусье.

Ю. БЕЛОЗЕРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

Планови заданеши социалистически декхараши кхоачашдеча эггара тIех хьокхамаш долаш къахьегарах СССР Лакхехьарча Совета Президиумо совгIаташ деннад СССР машиннаькъа Министерства, СССР яйгача промышленноста Министерства, СССР бувзама Министерства предприятейи организацейи участкай, автомобильни транспортеи наькъий боахамийи предприятей, организацей мастерий группана. Цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР-е гIолла:

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Жильцова Раиса Васильевнaна—Грозненски швейни производственни объединене мастера.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Бобров Виктор Ивановича—Грозный станцерча вагонни депо мастера.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Макаренко Алексей Андреевича — Грозный станцерча локомотивни депо мастера.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Ахвердов Михаил Николаевича — «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода воккхагIа волча мастера.

Истомулов Ширвани Элисхановича — «Связьстрой» треста № 209 йолча дIа-юха лелача механизированни колонна мастера.

Льянов Хьажмурдий Тухана — Грозненски кога гIирс беча фабрика мастера.

Малхбоалей Казахстана совхозашкеи колхозашкеи гуракьеи бIаьстийн йийна культураш чуэцаш латт, 2,5 эзар совгIа комбайн, царца кердача маркаех йола — «Сибиряк», «Нива» цIи яраш а йолаш я кхашка болх беш.

Гурахьа дийна кIа хьалхарчарца хьакха йоллелар Глубоковски района «Ульбинский» яха совхоз. «Мироновская-808» яхача сортах долчо юкъера лаьрхIача гектара тIара 34 центнер лу.

СУРТА ТIА: совхоза кхашка ялат чуэцаш латт.

Г. ГЕЛЬФАНДА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДОАКЪАРА ЙОАКХО Е

ХIанз гуйре чуерзаеча республика колхозийи совхозийи къахьегамхошта хлоардIамерча декхарех цаI да юкъарча хьайбашта шортта доакъар Iалашдар. Юрта къахьегамхошта духьала дукха халонаш оттаяьй Iаламо. Дуккхача хана йоачаш ца хилара, силосни культурай хьувкъам лохбеннаб. Республика дуккхача боахамашка 1,5—2 эза лохагIа ба цу культурай хьувкъам.

Белгалдаккха деза, аьттув боацаш Iалама хьалаш нийсденна дале а цхьайолча районашка гIожен мошен доакъар Iалашдеча дика толамаш доахилга. Цхьатарра хьалаш доллаше а шоай лоалахойл дуккагIа доакъар кийчдеш дола боахамаш кIезига дац.

Ахархошта аьттув боацаш Iалама хьалаш этта дале а дика камаьхал яьний Гудермесски района боахамий доакъар Iалашдерий. Сенаж йоллара план шозза гаргга кхоачашъяьй цу района боахамаша. Дика вIаштIехьдаьккха дIахьу силоса хьажкIаш хьоккхилга. Республика кхьча районашка дилладча силос дукхагIа Iалашъярца хьалха латт цу района боахамаш. Силоса хьажкIаш хьокхача агрегатех, из фермашка дIаувзача автомашинех, тракторни тележкаех лерттIа пайда эцилга дика вIаштIехьдаьккхад укхаза. Цунца цхьана боккха теркам тIабохийт района специалисташа эггара маьхера доакъар — йол, витаминни баьций хьоар дукхагIа Iалашдара. ПланагIа довгIачул ах совгIа кийчдаьд из доакъар.

Дийнахьа сарралца хьайбаша Iа доаккхаргдолча моша буц дIатIаувзаш латт Урус-Мартановски района боахамашка. Доакъар кийчдерий болх дика вIаштIехьбаьккхаб укхаза. Беркат доал механизатораашта юкъе яьржача социалистически яхьах. Цу района боахамашка хIанзле 5 эзар тонн дика сенаж еллай, план 5730 тонн йолча. Иштта ха ца туллийташ шозза хьекхача люцернах планагIа эшачох 70 процент дика йол Iалашъяьй.

Сенаж йоллилга дика вIаштIехьдаьккха дIахьу Надтеречни, Малгобекски районашка.

Цунца цхьана сенаж кийчъелга ледара лел Шалински, Наурски, Сунженски, Грозненски, Шелковской районий боахамашка. Иштта йол кийчъяра а тIехьадус уж боахамаш.

ХIанз вай республика дерригача боахамашка шерра даьржа дIахьу силоса хьажкIаш хьоккхилга. Боахамий кулгалхоша шоай берригa низ тIабахийта беза ерригa силосни масса кIоагашка йоллара, хIаьта иштта протеиновни минеральни добавкаш еш из хьаьнъяра.

Доакъара культураш, эрий тIаьнна баьцаш ледара хьийкъача хана Ставропольски края Петровски района боахамий опытах чах а силос йоллара ерригача торонех пайда эца беза.

Дика лелац маьхера доакъар—витаминни баьций хьоар кийчдара план кхоачашъелга. Цхьан Наурски районо мара кхоачашъяьяц баьций хьоар кийчдара план.

Ачхой - Мартановски, Надтеречни, Шалински, Шелковской районий боахамий АВМ агрегаташа ледара болх бу.

Ерригача республике хьайцача соакха укх хана кийчдаьчул 2 эзар тонн дукхагIа-м да укх шера кийчдаь баьций хьоар. ХIаьта а из кхоачамболаш дац. ХIана аьлча баьций хьоар кийчду агрегаташ укх шера дуккха дукхагIа я соахкарчул. хIаьта пар къахьегама овсарле лоха я. Цо хьахьокх массадолча боахамашка АВМ агрегаташка шин сменагIа болх ца байтилга. Цу агрегаташка хадданза болх байта резерваш йолаш я хIара боахаме. Хий дехкача каналий йистошкара йоархIащ, къона ткъовроиащ, соммий бешамашкарча культурай йоархIаш хьагулъеш хьатIаувза еза хьоар доаккхача агрегаташта. Дика йоакхо еш хьагулъяь царех яьча гранулех итташ бIаьш центнераш шура, кхьйола хьайбай продукташ хьахургья.

Ерригача торонех пайда эцаш гIожен мошен доакъар Iалашделга вIаштIехьдаьккха дIахьойя хьайбаш дика Iангардоахаргда.

Аьттув боацаш Iалама хьалаш нийсденнача хана республика юкъарча хьайбашта кхоачам хилаал доакъар Iалашдар юрта къахьегамхой лоархIамера декхар да.

Iа. ГАНДАЛОЕВ,
юрта боахама министерства экономист.

Ха дIа ца йохийташ

Цхьаккха ди эсхьа дIа ца дохийташ хьайбашта гIожа а моша а доакъар кийчдара дерригa низаш тIадахийта къахьегаш ба Шалински района «Автуринский» совхоза доакъар кийчдераш.

Пятилетка чакхйоалача шера хьайбай продукташ дукхагIа кийчъяра 11 эзар тонн моша доакъар Iалашде лаьрхIад совхозе. Уж декхараш кхоачашде дукха къахьега деза. Дукха ха яц боахаме моша доакъар кийчде доладаь. Цхьабакъда, хIанзле 4500 тонн силос кIоагашка еллай боахама шин участке. Денгара денга дукхагIа кийчду доакъар.

— Хьайбаша дика Iа доаккхаргдолаш кхоачам хилаал силос еллачул тIехьагIа, лоалахошта новкъостала из доакъар Iалашде а дага да тхо,— йоах совхоза директора Ахмиев Руслана. — Эггара хьалха силос йолла йолайир оаха № 2 йолча участке. Цига 3 эзар тонн совгIа силос еллай. ХIанз № 4 йолча участке йоллаш я. Цига а хIанзле 2500 тонн совгIа силос йолла кхоабаьб. Иштта болларах тха болх дIахо боде ер бутт чакхбоалаш хIара участке цхьацца эзар тонн силос йолла вIаштIехьдаргда тха.

Уж толамаш даха карагIдувл совхоза кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша доакъар кийчдераштa юкъе социалистически яхь дика вIаштIехьъяккхарах, хьокхам телараштa моральни материальни совгIаташ дар лерттIа чакхдахарах.

Дика къахьег хьажкIаш хьокхача комбайнераша Абубакаров Бадруддина, Тасуханов Iийсас, Висханов Мохьмада, кхыбараша. Царех хIаране дийнахьа нормагIа 5,2 гектар хьакха езача 6—7 гектар хьажкIаш хьокх. Ши ди массаза дала балха итогаш еш хьалхара моттиг яьккхарашта совгIата ахча лу.

Дика хиннай силоса дIайийна совхоза хьажкIаш. ХIара гектара тIара 200 центнер а кхы совгIа а йоалл. Аьта моша гIадамаш хадданза комбайнашта кIалхара фермашка дIаувзаш ба совхоза трактористаш. Уж бахьан комбайнаш сайца ха ягIац. Дукха гоаяц тележкаш фермашка: сиха Iойоассайий дIайохийт. Механизатораша Асхабов Молде, Цуев Мохьадде, шофераша Байсауров ТIауса, кхыбараша лаккхара хьокхамаш гойт. Царех хIаране дийнахьа 8—10 рейс ю.

М. ЭПЕНДИЕВ.

Пятилетка кхоачашъяьр

Цу дийнахьа къаьгга хайра Любовь Демьяновнайна цехерча новкъостий шийцара доггIийла. Оалаш да во деча мара доттагIа вовзац. аьле. Из-м дикан тIа а вовзаш хиннавар. Грозненски кога гIирс беча фабрика модельни цеха мотористкайна Л. Д. Кучеровайна доккха цIей хинна дIаэттача, «Къахьегама Сийлен III степена» орден енна цун къахьегама боккха мах баьча дийнакъа «довна бехкечунца» нийсса гIадбаха, дег тIара ловпаш доахаш бар цун новкъостий Мнацаханян Бруня Николаевна, Романова Галина, лоацца аьлча, цеха берригa болхлой. Иштта новкъосташа из гIулакх тIаэцаро, цкъа-дале, тешал ду совгIат доаггIаш денна хилара а. Любовь Демьяновна езаш, лоархIаш хилара а.

Любовь Демьяновна аьле шийн цIии даь цIии яьккхий-м цехе селхан - тахан балха баьхка геттара къона болхлой мара хилац цунга йист. Кхувш йоагIача хана цу балха баьхкача, из дика йовзача болхлоша духхьал Люба е боча «Любушка» оал цох.

Сендухьа еза Л. Д. Кучерова наха иштта дукха? Цо шийн де дезаро кхычарна дIатIа ца тетташ, биззача боарамагIа къахьегаш хиларах еза иа! Из керттера да. Болхлой коллективе из доацаш сийн дала а. саг везавала а йиш яц. Цул совгIа, цхьаькха а да: нахаца тарвала хар. ЦаI мара воацаш боча хьалкхеваьча сага хала хул коллективаца тарвала, цхьадола шийн хьашташ тIехьашка татта, харц дале а бакъ дале а ше яхачун тIера вала.

Любай даь бурувдеттачун Демьян Еремеича ялх дезалховар цIагIа: кхо йоIи кхо воIи. Атта дацар иззал дезал кхебе, къаьстта тIом чакхбаьнача халача шерашка. ХIанз саина шортта дувха а даа а дацар. Цхьабакъда, кхоачам бацар аьнна ваIши оахца боацаш, ца боацаш, долчох кхоачамдоацачоа сатохаш уж хьалкхебе кхетам дIакхаьчар Демьян Еремеичен цун сесага Нина Леонтьевнайн. ВоккхагIвар эIамагIчунга хьожилга, эIамига дале а доккха дале а хIаране шийн де дезар массаза а кхоачашделга—иштта дар цу дезалера закон. «Ма дика вIаштIехьдоал хьа иззал бераш цIена а, харцахьа ца довлийташ а леладе» хьагар Нина Леонтьевнах цаI, е шин мара бер доаца лоалахой. ХIаране шийна доагIар деш хинна децаре вIаштIехьдаргдацар из. Бера хана денз Iомаьь оамал боккха хилча накъаьлар. Хьаьнала къахьегаш, шоаш бол-болча дикагIчарца нийсбала гIерташ ба Любовь Дементьевнай вежарий а йижарий а. ХIаьта, цар дас-нанас Демьян Еремеичеи Нина Леонтьевнаси тамаш а яц шоай къонгашеи мехкарашеи производстве доахача толамех. Массаза низ мел кхоач къахьегаш салоIам а сакъердам а хьаьналча къахьегамца бувзаш хьабаьккхача царна из кхьча тайпара мишта хургдар а хац.

Фабрике хьалхарчарца шийн пхе шера декхараш кхоачашдаьд Л. Д. Кучеровас. ХIара дийнахьа 150—160 процент — иштта я цо шийна оттаь норма. Цу нормага кхача дукха балха опыт Iоае а, кулга шаьръяла а йийзар Любовь Дементьевнай. Цхьабакъда, норма кхы тIеххкоачашъе торонаш я аьнна хеташ, царех пайда эца гIерташ я къона коммунистка. Уж толамаш совдахара чIоагIа новкъостал ду шерра социалистически яхь яржаро. Любовь Дементьевна болх беш йола модельно-заготовительни цех яхь лелаеш я закройни цеха коллективаца.

Производственни заданеш тIехххоачашъярца шийн гIулакх доал аьнна хеташ яц Л. Д. Кучерова. Профсоюза цехови комитета председатель я из. Цун шийн хIанз я ткъаь итт шу даьнна деце а къонабарий наставник лоархIаш, хIанзле фабрикана дукха къона болхлой кийчбаьб цо.

Л. АУШЕВА.

СУРТА ТIА: Л. Д.: КУЧЕРОВА.

И. ПЛИЕВА сурт.

БЕРАШТА–ПРАВОВИ КХЕТАМ

ГЕРЗ–ЛОВЗАР ДАЦ

Берригача боккхийчарна, къаьстта даьшта - ноаношта ховш да бераш хьалкхедар хала а чоалхане а гIулакх долга. Къаьстта воIа е йоI кхелетача ханагIа кхоачаш. Из я хьалкхийна балалехьа цар «со» яха болалу атта йоаца ха. 14—17 шу даьннача хет шоашта дерригa а ховш санна, дерригa а де йиш йолаш санна. Уж къаьстта чIоагIа тIаувз кхерамца, приключенешца дувзаденнача гIулакхаша.

ХIаьта вай хана цу гIулакхашка кхелетараш бовлара дукха бахьанаш да: детективни ковбойски приключенчески фильмаш, книжкаш.

Укх шера июль бетта Мескер - Юртарча 17 шу даьннача Шахтиев Шедас топ теха човнаш йир шин вешийна Оздомировгlарна — 1958 шера ваьча ИбрахIиман 1960 шерарча Iимранна. Кхы а вогIа дар январь бетта хиннар — шийн хьанара болча кхелетараша вийра 1959 шера ваь 8-ча класса дешархо Заитов Хасанбек.

ХIана хул цу тайпара боккхийчарна, къаьстта даьшта-ноаношта хала дола уж хатараш. Бахьан керттерча даькъе укхаза цаI да. Боккхийчар дувлеи шийлеи герз бераштa кIалдитар, ледара леладеш хилар. Цудухьа цунна а герза кхыча кхоачамашта а тIакхача йиш йолаш хул бераш.

1975 шера апрель бетта Сунженски района Галашкарча школа 9-ча класса дешархочо Оздоев Бахьауддина дувлача герзаца ца ховш вийра 8-ча класса дешархо Тайсумов Iийсa.

Тайп-тайпарча наькъашка гIолла корадоагIа кхелетараштa герз: школашкара, профтехучилищашкара лечкъаду, нийслу тирашкара кхухьаш а, хIаьта уж вай республике бIаьш я. Иштта, масала, 1975 шера май бетта В. И. Ленин цIерагIча культура Дворецера массехк пневматически топ йихьаяр. Дукха ха ялалехьа къуй хьалехар. Уж хилар «Кавэлектромонтаже» монтажникала болх бу 1958 шерара Носов Анатолийи Старопромысловски района № 11 йолча юкъерча школа 7-ча класса дешархо Маслов Игори. Цар хьалхагIа а ларекашкара, павильонашкара хIамаш лечкъаеш хиннай. 1974 шера Носова ветлечебницера медикаменташ лечкъаярах условно кхо шу ха теха хиннай. Уж шакхе а лерттIача дезалера бац. Носова да дезал бита ва, хIаьта Маслова нана а Игорь эIаммига волча хала даьца из вита а вита, дIаяха я.

Бокъо йоацаш герз леладарах, цунах пайда эцарах законо тaIазар делга хац кхелетарашта.

Хаттар отта тарлу, хIана хац? Хац школашка, дешара заведенешка советски законодательства бокъонаш дIайовзийташ болх ца барах.

1974 шера май бетта СССР просвещене Министерства коллеге лаьрххIа дийцар тIема кийчон урокашта лаьрхIа серзи кхоачами лелабара лоаттабу тIахьожам чIоагIбарах дола дош. ХIаьта керттерча даькъе школай, ГПТУ преподавателий теркам тIабахийта безам бар хьалкхувча тIехьенна правови кхетам балара. Царна дIахайта деза герз — ловзар доацилга. Цох зулам доалилга, хиннача хатарех, бокъо йоацаш герз леладарах а цунах пайда эцарах а боккхийчарна нийсса жоп дала кагийбараш а декхарийла болга.

Школа кулгалхошта а хьехархошта а довза деза 1974 шера 11-ча феврале арадаьнна «Бокъо йоацаш герза кхоачам, доала герз леладарах, эцарах, хьадарах а дохкарах а болча бехктокхамах» дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ.

Укзо дIадехараш кхоачаш ца деча сага пхе шерага кхаччалца набахта чувалла ха тох, хIаьта къаьстта унзара лоархIаш да герзи цун кхоачами лочкъадар. Из даьчоа ворхI шу ха тох.

Милице болхлоша, хьехархоша берий даьшта - ноаношта дIадовзийта деза советски законаш. Даьй - ноаной собранешка дукхагIа дувца деза 1966 шера арадаьнна «Хулиганствах бола бехктокхам чIоагIбарах» дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ. Цу тIа бераш герзаца хулигански гIулакхаш леладарах дай-ноаной бехктокхаме ба.

Тха практике нийслуш хIама да герз корадаьраш е лочкъадаьраш таIазарах кхераш из Iаьдалга хьачудала ца бухьаш бада тIа, подвалашка е кхыча къайлагIа моттигашка улладеш. Цудухьа, шийн лоIамагIа, бокъо йоацаш леладу герз хьачудаларах цхьаккха саг бехктокхаме озаш ца хилар дIахайта деза массанега.

БоккхагIа бараша низ мел кхоачар де деза вай бераш герзацарча хатарех кIалхардахара, уж лорадара.

Б. ДЕМЕНТЬЕВСКИЙ,
милице капитан.

МИНИСТРО ВЕХ ХЬО...

Картон еча машина машинист Алексеенко Владимир Хабаровскерча картонно - руберондии заводе болх беш ва. Массаза а санна цкъа ше цехе венача хана цунна дIатIа а ваха хоам бир цунга предприяте директора Плотников Анжеле.

— Москве ваха везаргва хьа, Владимир Александрович. Российски Федерацe гIишлой материалий промышленноста министра Григорий Николаевич Маракова ше волча вех хьо. Хьа бригадо къахьегама овсарле эггара дукхагIа лакх мишта яьй ха безам ба цун. Къамаьл де кийчле хьо...

Алексеенко Владимир республикански министерстве Iовехар цхьа бахьан доацаш дацар. Из керте латтача бригада коллективо картон еча машина тIа эггара дукхагIа болх баьб — сахьата хьаьй тхов тIа еттача картона 2825 килограмм.

Министерства коллеге заседане Алексеенко Владимира дийцар предприяте нижененрашцеи техникашцеи болхлой айхха бувзам хиларах, машина цхьайола узлаш технически эргаьха тоаярах, технологически процессера цхьадола хIамаш тоадарах. ЧIоаггIа уйла тIаяхийтар по бригаде къахьегам вIаштIехьбаккхара, халача балхий процессашта автоматизации механизации яра дешашта.

Алексеенко бригада опыт дIайовзийтарап дIайоаржаяран мел эшар дир министерства а гIишлошъярен гIишлой материалий промышленностеи болхлой профсоюза Центральни комитето я. Къахьегама прогрессивни методаш картон еча машиний машинисташта юкъе дIа-хьа ийергйола ерригроссийски школа йиллар. Цхьан заняте къамаьл дир Алексеенкос. Цо шийн бригада балхах лаьца дийца ца Iеш, болх беча моттиге мишта хила веза дIа а хьекхар.

Алексеенко бригадо специалисташца бувзам а болаш кийчъяь приспособленеш производствана юкъеяхьа декхарийла бир министерства предприятей кулгалхой. Заводий юкъарча дешара комбинато кийч а яь заводий толашагIа йолча опыта школашка дIаюха яхьийтар хьалха латтача бригада балха приемаш карaерзаяра бокъонца нийс а яь оттаяь разработкаш. Цул совгIа министерства кепатеха арахийцар хьалха латтача опыта ерригроссийски школа гIулакхий хьакъехьара къаьстта информационни листоки альбоми.

Алексеенко бригада методагIа баьча балхо хьалхарча шерре а йиш хилийтар даькъа предприятешка картон еча машиний сахьата юкъера балха овсарле 4,3 процент лакхъе а цIен тIа еттача картона кхы тIа а 5 эзар тонн совгIа арахеца а.

Бе боагIача тайпара мах баьб Алексеенкона карагIдаьначa производственни толамий — Ленинен Къахьегама Цlеча Байракхен ордений кавалер ва из. Цун бригада балха опыт дIайийцай Хабаровски картонно - руберондии заводо меттел, цу даькъе ерригача предприятеша а.

ДикагIболча болхлошта карагIдаьннараш цIен тIа етта материалаш еча предприятешка меттел, гIишлошъеча кхыча доакъошка а дIахо дIадоаржадеш я РСФСР гIишлой материалий промышленноста министерство. Юкъекхухьаш я Рославльски кизгай завода кизга хIамаш еча машина машиниста Зайцев Николая, кхера кийчбеча Кондопожски комбината распиловщика Москвин Валере, гIишлой материалаш еча Калинински комбината прессовщица - оператора Шарапова Антонинай, кхычар опыт.

Дукха ха йоацаш керда производственни рекорд оттаяьй Алексеенко Владимира бригадо — юкъера лаьрхIача сахьата арахийца цIен тIа етта картон 2900 килограмм хилар.

— Юха а Iовех хьо министра, — аьлар завода директора Плотников Анжеле, къахьегама керда толам Алексеенкой даькъала а бийца. — ГIишлой материалий промышленноста болхлой социалистически яхь вIаштIехьйоахарий ерригроссийски совещане гIоргва хьо Москве.

Виталий ТУМАНОВ,
АПН корреспондент.
Хабаровск.

ЧIОАГIЛУШ ЛАТТА ЦХЬАНА ЛЕЛАДУ ГIУЛАКХАШ

СЭВ-а членаш долча мехкий экономика дегIаахара лакхачеи чIоагIачеи темпаша дика аьттув хулийт социалистически содружества мехкаша дунен торговлена юкъеи къахьегам дунен халкъашта юкъе бекъачеи хьинарегIа дакъа лацара. Къаьстта моттиг лоац укхаза дегIаухача паччахьалкхенашца леладеча чIоагIлуш латтача гIулакхаша.

Къамаш суверенитета эе ца деча, цхьатаррарча бокъоний вIаши гIойле хулийтачеи ларда тIа социалистически мехкаша дегIаухача паччахьалкхенашца леладеча гIулакхаша новкъостал ду цу паччахьалкхенашка колониализмах юхедиса хIамаш дIадахара. хIапзарчун тайпара промышленности юртбоахама производство хьаяра, экономика массазарчен кердачеи доакъошка Iилмани технически боарам лакхбара. Масала, промышленни база хьаяран энергетически объекташ хьалъяран цу мехкашта деннача дерригача ахчах СЭВ-а членаш долча мехкаша лоаца дакъа 69,7 процент да.

Цу тайпара цхьатаррача бокъонегIеи вIаши гIойле йолча тайпареи цхьана леладу гIулакхаш дегIаккхувлар бахьан долаш чIоагIлу паччахьалкхеи сектор — дегIаухa мехкаш шоай лоIаме хилара лард. Из гуччахьа бакъду цифраша. Масала, нагахьа санна 1962 шера СЭВ-а членаш долча мехкаша массе оагIорахьара новкъостали гIои деш хинна дегIауха паччахьалкхенаш 34 хиннаяле, хIанз уж шозза хIана хиннаяц аьнна дукхагIа хиннай. Цу мехкашта йIаьхха ханаш а яхкаь тийннача кредитий объем 11 миллиард сомага дIакхаьчай. Цу ахчах хIанзле а хьалъяьй хьалъеши я 3 эзар хIана яц аьнна халкъа боахама объект. Царна юкъе я Бхилаера (Инди) шера 7 миллиои тонн болат хьаде низ кхоачаргболаш йола металлургически завод, Хелуанерен (АРЕ) Эль-Ходжаререн (Алжир) металлургически комбинаташ санна йола йоккхий предприятеш.

ДегIаухача мехкий Iалама рузкъаш довхара тIаерзаьь капиталистически мехкашеи къамашта юкъерча корпорацешеи лелаеча политикага хьежача боккхача лоархIаме да цу мехкашка Iалама рузкъаех къаман экономика гIулакха пайда эцара паччахьалкхеи предприятеш хьаяр.

Из хьахьокхаш дола масалаш кIезига дац 1969 шера мехкдаьтта доаллача моттигах пайда эцара юхалург 60 миллион совгIа сом делар Советски Союзо Иракa. Цу шера йIаьххача хана соглашени йир СССР-ан Иракан юкъе. Цунга хьежжа вай мехко цуна яхьийтар дерригa а цхьана лаьрхIача 65 миллион сома маьха оборудовани, материалаш, инструменташ. Юхалург Иракa 15 миллион доллар делар Венгре. СЭВ-а членаш долча дуккхача мехкаша технически новкъостал а деш хьалъеш латт йоккхий мехкдаьтта проводаши мехкдаьтта хранилищаши.

СЭВ-а членаш долча мехкаша новкъостал а деш мехкдаьтта промышленность хьаяьй иштта Сире, АРЕ, Инде. Йоккхий мехкдаьтта чакхдоаха заводаш хьалъяьй Эфиопе, Турце, цхьадолча кхыча мехкашка.

СЭВ-а членаш долча мехкаша дегIаухача паччахьалкхенашта новкъостал ду машиностроене, химически промышленноста, транспорта предприятеш хьалъеча. Уж декхараш кхоачашдеча хана комплексни никъ лелабаро, гIирсаш хьалдара проекташ къонача паччахьалкхений боахамаш дегIадоалара программашца ювзаро, царца йIаьхха хана производственно - технически бувзамаш тассаро хьахулийт дегIаухача мехкий къаман экономикаш хадданза айяра аьттув бола хьалаш. Цу тайппара, меллу производство лаьгIлуши кризисаш хулаши оамал йолча капиталистически рынка конъюнктура влияни.

СЭВ-а членаш долча мехкаштеи дегIаухача паччахьалкхенаштеи юкъерча экономически бувзамашка оидо моттиг дIалоац юрта боахамеи юртбоахама бедал чакхйоахача промышленностеи даькъе цхьана леладеча гIулакхаша. Из да дегIаухача мехкий экономике цу тайпара производствaш лоархIам боккхагIа болаш хилар бахьан долаш.

Къонача паччахьалкхенашка юртбоахама производства эффективность лакхъелга дукхачи хьале декъа лаьтташ карадерзаданза дарг ца хиларца дувзаденна да. СЭВ-а членаш долча мехкаша ирригаце проблема къоастаяра доккха новкъостал ду цу паччахьалкхенашта. Масала, Асуански плотина хьалъяро йиш хилийтар 600 эзар гектар долча декъача лаьтташ тIа хий дахийта. Ираке Советски Союза новкъосталца дIахо доаккхаш латт Тартар яхача Iаман Евфрат яхача хинеи юкъера канал. Цо йиш хулийтаргья хин ресурсех республика юрта боахама гIулакхашта пайда эца.

СЭВ-а членаш долча мехкаша новкъостал а деш дегIаухача паччахьалкхенашка дIадув лаьтташ шердаран цар эффективность лакхъяран деча балхаша чIоагIа лард йолл юрта боахама продукци вIаши дIа-юха дукхагIа йохкара. Цул совгIа, цу паччахьалкхенаша массаза а доазол дехьа дохка кхухьийтача товараштa шоай рынкаш а телаш, социалистически содружества мехкаша новкъостал ду бахача наха дукхагIа бе болх хилийтара, массазара производстваш тешшаме дегIаахийтара.

Къонача паччахьалкхений экономика дегIайоалаяра хьашташа иштта дIадех юртбоахама бедал чакхйоаха хIанзарчун тайпара промышленность хьаелга. СССР-о новкъостал а деш Багдадеи Кутеи (Ирак) хьалъяьй хIаране 12 эзар тонн ялат чухошаш йола, чакхъяллалца механизированни элеватораш. Болгаре новкъосталца Мале хьалъяьй баьцадаараш докъадун тхьамкийна ферментаци юп массехк дика кийчъяь предприяти, Чехословаке новкъосталца — Эфиопе цIекий тоаюп кога гIирс бун фабрикаш.

СЭВ-а членаш долча мехкаша новкъостал а деш еча индустриализаце алсамйоаккх кийчача хIамайи ахфабрикатийи экспорт алсамъяккхара, новкъостал ду дегIаухача мехкий арахьарча торговле структура тояра.

Арахьара экономически бувзамаш шердара новкъостал ду къаьст-къаьстача дегIаухача паччахьалкхенашка СЭВ-а членаш долча мехкаша вIашагIъийца компанеши юкъара предприятеши хьаяра практико. Цар гIулакхаша новкъостал ду къаьст-къаьста доакъош эффективнегIа дегIакхувлара, Iилманеи техниканеи карагIдаьннараш сихагIа производствана юкъеккхахьара.

ВIашагIъийнача компанешка дакъа лацаро къонача паччахьалкхенашка йиш хулийт производство вIаштIехьъяккхарен цунна доал дарен даькъера социалистически мехкий опыт йовза, новкъостал ду къаман кадраш кийчъяра.

Социалистически содружества мехкех эггара хьалха дегIаухача мехкашкара доагIача товараштa льготни таможенни режим оттаяьр Советски Союз яр. 1972 шера иззамо гIулакх чакхдаьхар иштта Болгаре, Венгре, Польшо, Чехословаке.

СЭВ-а членаш долча мехкаштеи дегIаухача паччахьалкхенаштеи юкъера гIулакхаш дегIакхувлача Iоаьча опыто, цу тайпара гIулакхаш вIаши гIойле йолаши эффективнии хиларо тешшаме торо хулийт цхьана леладу гIулакхаш кIоаргдара, новкъостал ду халкъий хьал-торо лакхъяра.

Борис ПАНКОВ,
дунен социалистически система Дунен халкъашта юкъерча экономически проблемай института Iилман болхло, экономически Iилмай кандидат.

(АПН).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ТХАЙБИНЬ — МАЬРША КРАЙ

Хьувкъам чуйнцачул тІехьагІа хий тІахийпача кизгаш санна дадача кхашта юкъера бІаргагу бочо баьццара ерзаш латта ховхача зІыргий чІегилгаш. Ишта бІаргаяйра сона ахкан замалахьа республика дуга ареаш. ГІеттача оалхазара лаккхала Іочухьежача башхахоза даьре юргІа санна хет Тхайбина провинце лаьтта. Шаьрача атагІа гІолла дІа-хьа дийшад жІакаш — хий дехкача каналийн дамбайн сеть. Голаш а етташ из тедаш дода Красная яха хий.

Іоажал яхьаш бола мухь тІабоссабаьб цу кхаштеи дамбаштеи океанал дехьарча агрессораша. ХІанз а тІехьа, эггара тІехьара бомбаш чуйийтта массехк шу даьпна доллаше а, лелханза йиса бомбаш, болата гаргаш корайоагІа ахархошта.

— Тхайбинь яхача деша маІан — маьрша край яхилга да аьнна дух тІа даьхар тхо Дао Куанг Тьес, провинцеадминистративни комитета массазарча члена. — Цу цІеро хьахьокх цига баха нах массаза а маьршача, сатийнача вахарца, беркатеча къахьегамца безам болаш хинна хилар. Цхьа бахьан доацаш дац духхьал цу провинце бахача наха агрессорашта селлара чІоагІача низаца духьле яр. Безача маьхах кхаьчар тхога котало. Цудухьа дезагІа да тхона таханара маьрша ди.

Доккха цІей — республика 30 шу дуза ди хьатІакхоачаш кхетадеш да цига баха нах шоаш хьабенача наькъа итогаш е, кхоанарча денах бІарг тоха ловш хилар. Ишта повкъоста Тьес а дийцар сона халкъа Іаьдал латтача шерашка Тхайбине хинача хувцамех. ЗІамига дац юрта боахаме даьха толамаш. ХІанз кооперативаша юкъера лаьрхІача ворхІ тонн дуга гулду гектара тІара, хІаьта ткъаь итт совгІча хьалха латтача боахамо — нийс а итт а тонн. Дага доацаш Іалама низа меттел юрта кхаьчаб Іилман хьехам, техника, дика опыт. Хьахиннай моттигера промышленность а — хІанз цига я 50 совгІа йоккха йоаца предприяти, керттерча даькъе юртбоахама оборудовани арахецаши тоаеши. ДегІаух культура, образовани. Августовски революци хилалехьа провинциальни центре цхьа школеи цхьа больницеи мара ца хиннача метте тахан ерригаач провинце дукха школаш, больницаш, профессиональни медицински училищаш я.

ДРВ халкъа боахам дегІабоалабара керда пхе шера план (1976—1980 шш.) оттаярца дувзаденна керттера рубежаш белгалъяьй Тхайбина провинце хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача пис тонн дуга диха, ах миллион гаргга хьакха хьалкхее, промышленни продукце объем дилъагІа дакъа йоккхагІа хилийта, бахача наькха хьал-торо лакхъе. Шоай социалистически дай-мохк массе оагІорахьара чІоагІбара юкъе шоашкара доаггІаш дола дакъа лаца гІерт провинце баха нах.

ЮБИЛЕЙНИ ШЕРА ХЬУВКЪАМ МИШТА ХУРГБА

Цу хаттара хІанз укх сахьате хаьдда жоп дала йиш йолаш вац Динг Куанг Нги, «Ву тханг» яхача кооператива председатель. Гуйран хьувкъам кхы а октябре — ноябре чуэца безаш ма бий. ХІаьта бІаьстанарча хьувкъамах лаьпа аьлча, из тІехника ба. ХІаьта дІадахача шерага хьежача (укх шера а кхы кІезигагІа хургболаш бац из), цу боахаме цІаккха а ца хиннача тайпара хургболаш ба из — гектара тІара цхьайтта тонн гаргга дуга.

Хьалъоттадаьча готтигача, дика Іунал даь хий тІахийця листта тІадаьнна хаьлгаш дагІа кхаш декъача гІайна тІа гІолла дІаюг со председатель. Царна дІабІарахьежача шишегІа дагаух вьетнамски дуга лелалераш къахьегам Іалаьмате чІоагІа дукха безаш хилар. Динг Куанг Нги дувц:

— Цхьаккха аьттув боацача хьалашка дІадоладелар тхо. 1960 шера 14 зІамига кооператив вІашагІъеллаяр укх моттигашка. тІехьагІо биъ боахам а хинна вІашагІкхийтар уж. цул тІехьагІа цаІ хилар царех — «Ву тхан». Ше хила доаггІача тайпара хилар из. Кхетадеш да, йоккхий кооперативаш хьаяр бахьан долаш техникага паргІатагІа лела, балха низах пайда дикагІа эца йиш хилар. Долла хІама дика дар, цхьабакъда, леладу кхаш «балийна даьннад» тхона. ВІалла а аьттув боацача дада уж — теІача, доккхийча хиштеи кайалаштеи гаьпа, цу тІа а лаьтта ше а да во. Лоацца аьлча, хьалха гектара тІара шиъ—шиъ ахи тонн мара дуга даккхацар укхазарч. Лакха хьувкъам бахьан долаш къовсам болабе лаьрхІар «Ву тханга» кооператораша.

ДІахо председатела дийцачох хайра сона, эггара хьалха лаьтта тоаде аьнна кооператораша шоашта хьалхашка декхар оттадаьлга. Царна новкъостала дера хІанзара агрохими. Цу цхьан хина дІаболабелар хий дехка ерригa система эргаьккха тоае — хьалдир 8500 метр керда ирригационни гІирсаш. Юртбоахама балхий ерригa этапаш теркал а еш, Іилман ларда тІа кийчдир хьувкъама календарь. ЧІоагІа уйла тІаяхийта баьлар ту товдара. Эггара хьалхара толам 1965 шера, хІара гектара тІара пхиппха тонн дуга гулдаьча хана баьлар. ХІаьта цул тІехьагІа денз шерра-шера лакхбала баьлар хьувкъам. Укх тайпара да юххера а цунах хьахиннар: вагахьа санна кооперативо хьалха дуга паччахьалкхенгара каст-каста йийдеш хиннадале, укх тІеххьарча шерашка 600 тонн йохк цо паччахьалкхенга хІара шера. ХІаьта ахархой цоходех лаьца аьлча, уж а лаьттаяц цхьан метте. Бахача наьха хІара сага сих бетта 15 килограмм кхоачаш хинна дуга хІанз 25 килограммага дІакхаьчад.

Боахама керттера йоакхо — из дуга да. Из дІадувш 400 гектар совгІа лаьтта да. Укх тІеххьарча хана хьахиннад цхьаькха дакъа а — хьайбаш леладар. Ферме хьалдаь хоза, цІена гІирсаш хьахьувкх сога председатела — дулха лаьрхІа хьакхарч кхею укхаза. ХІара шера 70 тонн дулх дохк «Ву танга» паччахьалкхенга.

Кооператив йиллача дийнахьа денз председателал деш ва Динг Куанг Нги. Цунна бІаргагуш хувцаенннай юрт — хьалъэттад керда цІенош, больницаш, клубаш, хІача хьалъеш латт шоллагІча ступена школа. Цунна бІаргагуш хувцабеннаб нах а — харц уйлаш дІаккхувсар ахархоша, юкъарча къахьегамо чІоагІбора цар классови санхетам хьалккхувра денал дола керда новхал. БІаь совгІча зІамигача сагон йоІои йистеьккхай кхоалагІча степена школа. Шовзткъа специалист ва лакхера образовани йолаш. Ишта да «Ву тханга», Тхайбинерча йиъ бІаь кооперативах цхьанне, таханара вахар.

«ФОРД — ТХА ЦІА»

Ишта аьлар сога къаьнарча чкъаьрий доахачо. «Тиен фонг» яхача чкъаьрий доахача кооперативерча бригада кулгалхочо Данг Ван Тьянха. Чкъаьрий дахача дахачара хІанза мара цІаха кхаьчадац сийрда-морача, чубузаш латтача малхо дошо йола санна хетийтача парусашта кІалхара цуи сампап. Шоаш дена чкъаьрий Іо а доассадаь, готигача палуба тІа Іо а хайша, зІамигача пиалкашкара дІайха баьццара чай молеш, дІадахача денах лаьца сатийна къамаьлаш деш багІар чкъаьрий доахараш. Цхьа пиалка сога а хьакховдадир бригадира:

— ДІамалал йиІиг, хІаьта хІанз ладувгІалахь тха вахарга-леларга. ДІалархІал Іа, шера ши бІаьн шовзткъеи ди доаккх оаха форда тІа. Цудухьа оал оаха: форд — тха цІа. Берригаш а хІана бац аьнна бола кооператораш шоай даьх денз хьа чкъаьрий доахаш хьабоагІа. Уккхаза, Тиенхайно йисте тха гаьнна хьалха дІабаха дай чкъаьрий доахаш хинна. Цхьабакъда, вахар сакъердаме доацаш хиннад цар, кхыча мехка Іазапа кІал низткъа мара даа-дувха доацаш. Августовски революце мара сийрдабаьккхабац керда вахарга бода никъ. Цхьаккха бокъо йоацалай хинна тхо дай а хинна дІаэттад. Тхапцига керда хьахиннача кооперативе партте эггара хьалхара член со вар. Паччахьалкхен новкъасталца тІа-тІа дукхагІа низ болаш хьаера «Тиен фонг».

Кхыча мехкашкарча агрессораша ДРВ-ена духьала сигалара тІом чубаьча шерашка зе хилар тха боахама, ткъаьх гаргга кема дохадир. Вешта тха тхоай болх а бацар кхераме боацаш — форда юкъе ухача чкъаьрий доахараштa моастагІчун вертолеташ тІара герз деттар. Цхьабакъда, тхо кхерадулургдолаш дацар, кхайканза баьхкача хьашашка кхур кхухьийтар оаха. ХІаьта а чкъаьрий доахилга юкъагІа дитацар. Соахка хиннача ДРВ чкъаьрий доахарий съезде Тхайбине дикагІчарех цаІ я аьнна белгалъяьккхар тха кооператив.

Данг Ван Тьянха бригаде гІулакхаш мишта лел ха безам хул са.

— Денош къестале вІаштІехьдалац — вела къеж из, — хІаьта а ала йиш йолаш да: чкъаьрий дукха доах. Йиъ группах латт тха бригада, хІаране ший сампан я къаьнара опыт йола чкъаьрий доахараш, ученикаш юкъе а болаш волча ялх сагах латта экипаж а йолаш. Соахка хІара экипажо итт тонн совгІа чкъаьрий даьхар. Чкъаьрий дахара керда технически методаш, дикагІа къахьегарий опыт Іомаю оаха. Укх юбилейни шера а план тІехкхоачашъе лаьрхІа да тхо.

Хьаша-да везаш тІаэпича чкъаьрий доахарий Іадика а йийце, кооператива председатель 30 шу даьнна Нгуен бІаргаго йода со. Дукха ха йоацаш чкъаьрий доахача кема капитан хинна из соахка денз ва «Тиен фонга» доал деш. Дика кхеташ вола специалист, инициативни кулгалхо, юххьан. хетаденначох — безаме къамаьл дола саг.

— Тайп-тайпарча кхаь методагІа чкъаьрий доахаш кхо бригада я кооперативе: цхаралий, блеснай новкъосталца а бийсана сердалонах пайда эцаш а, — яхаш дувц председатела. — Цунга хьежжа бокъонца къоастаяь я еррига профессеш. Хьалха тха хиннараш лоадам боаца лодкаши кустарни оборудовании яр, хІанз тІа-тІа дукхагІа юкъейоагІаш латт механизаци. Укх гарггарча шин шера чакхъяьккха довла лаьрхІад оаха технически кийчо. Цо бІуболийт тха дІахора пхе шера план оаха толаме кхоачашъергхиларах. Тха декхар — укх шера 450 тонн йоаккхача метте пятилетка чакхъйоалаш кхо эзар тоннага кхоачаш чкъаьрий дахар. Кооператива членаша дика кхетаду, социализмага бода нийса никъ — из деррига халкъа духьа хьинаре къахьегилга хилар.

Кирпишках даьча цІеношка баха дІачухайшаб тІа-тІа чкъарий доахараш, тоалу цар хьал-торо. Берригача дезалий — радиоприемникаш, велосипедаш, дика мебель. Кердача школе деша доагІа бераш, кхуваш боагІараш — город Тхайбинерча профессиональни училище. Уж а ба чкъаьрий доахараш хила уйла йолаш.

Ольга ТРОФИМОВА,
АПН спец. корр.
Тхайбинь—Ханой—Москва.

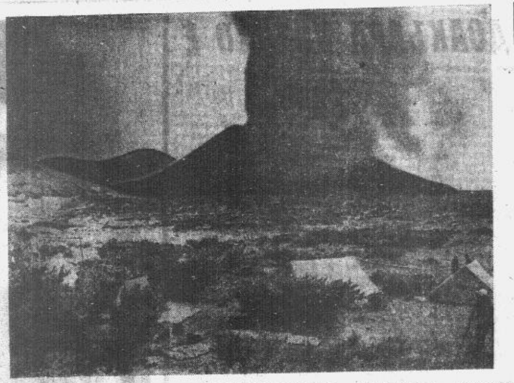

1960 шера ший кортамукъале яьккха Сомале халкъ керда вахар дуллаш да. Чакхъяьннача заман чухь дика толамаш даьхад мехко политика, экономика, дешара, культура дегІакхувлара даькъе.

Хьинарс дегІаухаш латт СССР-цен кхыча социалистически мехкашцен Сомале дІа-хьа леладу экономически гІулакхаш.

СУРТА ТІА: Казахстанера ена советски лор Д. Елешева Могадишо яхача городерча «Эль-Габ» амбулаторе берий отделене прием еш я. Сомале унахцІено лораяра системе болх беш я советски специалистий группа. Цар доккха новкъостал ду къаман медицински кадраш кийчъеча, унахошта дика дарба ду.

Д. СТЕПАНЧЕНКО сурт.

Километр совгІа диаметри лакхал 300 метри йолаш керда конус хьахиннай Камчатке Толбачик яхача вулкана юххе кІаларе даим чинг еттаьтта араухача лоаман тІоанех керттерча кратера 18 километр дІахо хиннад эккхам. Эггара чІоагІагІа низ беннаб цуи хІанз. Кратера чура даим газ, чилл, шлак, вулканически бомбаш араух. Вулканологаша лаьрхІачох хІара секунда бІаь тонн гаргга кхохкаденна лоаман тІоанаш аратувс цо. Газахи чиллахи хьахинна морхаш вулкана тІа итт километр лакх а енна еррига ах гІайре дІалоацаш Тайжача океана тІа кхаччалца дІа-юха яьржай. Цун конус кхы а шерлуш латт.

Вулкана хІанзарча эккхамца къаьстта чІоагІа хьашт долаш ба Іилмахой. Керда хьахинна кхы а 50 вулкан я цу районе. Цар башхало сенах латт аьлча, из латт цкъа мара уж лелхаш ца хиларах.

Геологически, геохимически, методий бІарччача комплексах пайда а эцаш Іилмахоша даьча кІоаргача тохкамаша торо лургъя тайп-тайпарча вулканий эккхама механизмаш кІоаргагІа йовза.

СУРТА ТІА: хІанз лелхаш йолча вулкана цаІ ах километр йисте сецай вулканологий лагерь.

М. ЖИЛИНА сурт.
ТАСС фотохрони.

ДЕШАРА ШУ ДИКА ДІАДОЛАДЕРГДА

ЙисларгІа пятилетка чакхйоалача шера Малгобекски района педагогически коллективаша дикка гІулакх даьд юкъара юкъерча образованега далара болх чакхбоаккхача. ЛерттІа материально - технически база вІашагІйоллар — дар школай балха тІа керттердар.

Школаш дешара кердача шерага кийчъелга январь бетта денз дІадоладелар.

Халкъа образоване учреждений боахама кулгалхой шу дІадоладеннача денз Іалашъе баьлар текушии капитальни ремонт яра эша гІишлои материалаш. Школе тІеххьара экзамен чакхйоалаш дІадоладир укхаза цхьаццадола балхаш, хІаьта экзаменаш чакхъяьлча йизза ремонт йолайир. Цхьан ханна ремонт е баьлар хьехархой квартирашка а.

ЦхьоалагІа август хьатІакхоачаш района ерригa школаш ремонт яь яьннаяр. Сийрда бесса басараш хьеккад парташтa а помещенешка а, массанахьа хий мела моттигаш вІаштІехьъяьхай, дика кийчъяьй спортивни майдаш.

ЙиъалагІа четверть чакхйоалаш школай хьехархоша дІаболабир дешархой книжкашца Іалашбара болх, оаха еннача заявкех махбеча организацеша района тикашка хьатІакхахьа доладир керда учебникаш. 1-ча августа даннеегІа эшача книжкашца а кхыча дешара хІамашца а Іалашбаьб 95 процент дешархой. ХІанз кхы тІа эшаш дола книжкаш хьатІакхухьаш а да, бакъда хІанз а городерча школашка кІезига кхаьчад гІалгІай метталара книжкаш.

Района школашка ремонтни балхаш ший ханнахьа а лерттІа а чакхдахара ерригача школашка болх беш хилар. 9-ча класса дешархоех вІашагІъехкаяр ремонтни ученически бригадаш. Уж ремонт еш хилар школьни оборудовани, классашта, мебела, иштта кхыдола балхаш а дир. Ученически бригадай болх дика вІаштІехьбаьккхабар юкъерча № 1 йолча (директор Н. Г. Мишенин), № 5 йолча (директор Б. Я. Гадаборшев), № 6 йолча (директор В. Ф. Мишенко), № 8 йолча (директор М. Г. Мержоев), № 12 йолча (директор М. А. Картоева), кхыча школашка.

ДІадахача шера халкъа образоване ерригача учреждениешка а хьехархой квартирашка а газ чуйилла яккха декхар хьалхашка оттадаьдар оаха. Укх гаргарча хана из гІулакх даь чакхдоалаш а латт.

Газ чуйилла яьннай Лакхерчен Лохерчен Ачалкхерча школашка, СоагІапчарча бархІ шерар школе, цу юртара а хІаьта иштта Юкъерча Ачалкхера а хьехархой бахаргболча дерригача цІеношка. Газификаци яь йоалаш латт Юкъерча Ачалкхен № 15 йолча, СоагІапчарча № 19 йолча школашка а.

Из гІулекх дІадоладеча а чакхдоаккхача а дика новкъостал даьд тхона парте горкомо а горисполкомо а, къаьстта «Чечингазстрой» управлене (управляющи Х. И. Экажев) МагІалбика участка (начальник С. Цечоев); иштта «Малгобекмежрайгаз» треста (управляющи Д. С. Блажко). Долакоа, Инаркъе, Чкалова поселке газ ца юллаш юхейнсача кхаь школе 1976 шера газификаци яь чакхъяккха лерхІ.

Укх дешара кердача шера Юкъерчен Лохерчен Ачалкхешка хІараяр 80 моттиг йолаш ши столови хьаелл, хІаьта иштта юртарча школашка 14 дешара кабинеташ а хьаелл. Уж гІулакхаш де карагІдавннад республика просвещене министерствас хьахийцача ахчах.

Сихдаь балхаш деш да хІараяр 320 моттиг йолаш Кердача Редантен Лакхерча Ачалкхен хьалъеча школашкен йиъ квартира йолча шин цІагІен, бакъда 1-ча сентябре уж эксплуатаце дІадала вІаштІехьдаргдац гІишлонхоша шоай ханнахьа балхаш чакх ца дахарах.

Газ дІа ца кхаьчача моттигашка тоъал доагорца Іалашъяьй школаш а хьехархой а.

Школаш хьехархоех Іалашъеш я — хьатІаухаш латт керда къона специалисташ.

Ала деза дешара кердача шера школаш кийчъеча дикка новкъостал даьча шефех. Уж я Вознесенски газ чакхйоаха завод (директор И. В. Максимов). «Малгобекнефть» НГДУ (начальник Н. В. Орехов), УБР (начальник С. В. Темираев), «Алханчуртский» совхоз (директор А. О. Льянов). Хала хете а, из ала йиш яц шеф йолча «Ингушский» совхозах. Дукххача хана денз цу совхоза балансе латта. Инаркъера берий беша помещени. Аварийни хьале хилар бахьан долаш из болх ца беш латта цхьа шу да.

М. ВЕДЗИЖЕВ,
Малгобекски гороно заведующи.

ФЕ ХИЛА

Массаза санна дулха авареш хул Нохч-ГІагІайчен наькъашка. ХІара денна хулача хатарий бахьан цаІ да — водителаш а гІашлой а фе ца хилар, наькъагІ боагІаш наькъашка кхераме хилар цар массаза а дага ца кхабар.

Иштта, таксомоторни парка водитель С. Ветерханови «Грознефтехимзаводы» объединене транспортни контора водитель Ю. Голубцовен фе ца хилараххи, вІашш цар наькъ тІа эздел ца лацари бахьан долаш доккха хатар хилар Ростов - Баку трассе. Цигача хиннача аварех цхьа саг вийра, вилъенна хала човнаш йир.

Иштта во авари йир № 3 йолча наькъа — гІишлошъяра участка доалахьарча трактора водителa С. Обгироева. Цун бехкагІа трактора тІехьара прицеп хьа а къаьста наькъ тІа йисар. Цу наькъ тІа гІолла воагІача Грозненски ремонтно - гІишлошъяра управлене шофера О. Аракелова прицепа тІа ца кхетар духьа юстара вала венна автомобиль тІакІалтІар кхессар. Цу аварех шофер вийра.

Ше шийна доккха зулам дир МалгІабекски районе вахаш волча, цхьаннахьа балха воацача А. Гандаева. Водительски бокъонаш а йоацаш номерни знахаш йоацача мотоциклаца воагІа из соцаве белар милице болхлой. Бехктоккхама кІалхарвала венна из геттара сиха мотоцикл лалларах тІакІалгІа ийккхзр. Хала човнаш хинна больнице вихьар А. Гандаев.

Наькъа бокъонашка дІаяздаь да наькъаш вІашагІкхетача моттиге хьалха вала бокъо я аьтта оагІорахьа цхьаккха новкъарле е хІама доацача шофера.

Цу бокъоно яхар ца дича а мегаргда аьпна хийтар 1571 автоколонна водителa С. Угурчиева. Из цун моттарах цо грузовой автомобиль тІатеха мотоциклистеи цун пассажирен чІоагІа лозабир.

Гарга кхоачаш латт керда дешара шу. Пионерски лагерашкара а кхыча салоІача моттигашкара а городе юха цІаух дешархой, берий бешамашкара бераш. Царна цхьадолча даькъе йицъеннай наькъа бокъонаш, цудухьа каст-каста ху бераш лозадеш авареш. Духьал укх август бетта ворхІ бер лозадаьд. Цудухьа даьш - ноаноша, школа хьехархоша, берий бешамий воспитателаша цІенхаштта йоккхо е еза наькъа бокъонаш бераштa хьалхаяхара.

ДІадахача кІирагІа НохчГІалгІайчен наькъашка 61 авари хиннай, цу юкъе шиъ саг вийнав, 30 сага човнаш яьй.

А. ЧЕБУШЕВ.

№ 28 ЙОЛЧА ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНИ УЧИЛИЩЕ 1975—1976 ДЕШАРА ШЕРА ДЕША ДІАЧУЭЦ ДЕШАРХОЙ

Училище квалифицированни болхлой кийчбу укх специальностех:

1. **Мехкаьттай химически промышленноста предприятей оборудованешта вола слесарь-монтажник.**
Дешара ха: 8 класс яьккхачун — 2 шера, 10 класс яьккхачун — 1 шера.
Стипенди — 36 сом.
2. **КИП-ен автоматикен слесараш.**
Дешара ха: 10 класс яьккхачун — 1 шера.
Стипенди — 36 сом.
3. **Технологически оборудовани тоаяра вола слесарь.**
Дешара ха: 10 класс яьккхачун — 1 шера.
Стипенди — 36 сом.
4. **Химически производства аппаратчикаш.**
Дешара ха: 10 класс яьккхачун — 1 шера.
Стипенди — 36 сом.
5. **Компрессорнии насоснии установкай машинист.**
Дешара ха: 10 класс яьккхачун — 1 шера.
Стипенди — 36 сом.

Токарь.
Дешара ха: 10 класс яьккхачун — 1 шу.
Стипенди — 23 сом. 50 кап.

Училище болх беш я художественни самодеятельноста кружокаш, спортивни секцеш, духовойи эстрадни оркестраш. Дешархошта транспортаца лелаш льготаш лу. Производственни практика йолча хана стипендин кхы тІа 33 процент алапи лу.

Училище дІачуйиэрий балха стаж юкъе юкъ ца йолийташ дІалоархІ. ТІехника дешаш бараштa 25 процент дукхагІа стипенди лу. Училище тІехдика чакхъяьккхараш конкурс йоацаш вузашка, техникумашка дІаэц. Училище хьайийлай болх беча кагирхой № 9 йолча школа филиал, цига дІахо 9, 10, 11 классашка деша йиш я.

Училище деша боагІарашка шоашца хила деза яр документаш:
1. **Заявлени.**
2. **Дешарах дола документ.**
3. **Вахача моттигера справка.**
4. **Характеристика.**
5. **6х4 боарам бола диъ фотокарточка.**
6. **Паспорт е ваь ха тІа йола тешал.**

Училища адрес: гор. Грозный-48, химкомбинат, ГПТУ-28. Училище ва йиш я №№ 1, 1а, 23 йолча автобусашца «Полиэтиленова цех» яхача автобусаш соцача кхаччалца, №№ 2, 8 йолча трамвайшца «Водолечебница» яхача трамвайш соцача кхаччалца.

ХІама хатта безам болчо телефон тоха йиш я укх номерегІа: коммутатор 94, 3-98, 5-43, 6-09.

ГПТУ-28 ДИРЕКЦИ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 АВГУСТ
I-ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Босбола телевидени. Іуйранара гимнастика. 9.25 — Босбола телевидени. Гончаров. «Современник» яхача Московски театра «МоллагІа дар санна дола истори» яха фильм-спектакль. 14.25 — Документальни фильм. 14.45 — Босбола телевидени. «ТІоарска бургиц» яхача клуба приз яккха. 15.45 — Фурманов. «Чапаев». 16.30 — Шахматни школа. Разряднкий класс. 17.00 — Бераштa дола художественни фильм. 18.00 — «Нохч-ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, гІалгІай меттала). 18.20 — Киножурнал. 18.30 — «Тхо Байкало-Амурски машинникъ буллаш доахк». 19.00 — Идеологически балха практикацара. «Кхашка а фермашка а» КПСС Урус-Мартановски пропагандаи агитацеи отдела заведующе Музаева выступлени. 19.10 — Телевизионни плакат. 19.15 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (гІалгІай меттала). 19.30 — Босбола телевидени. «Следстви дІахьу ховш бараша» яхача телевизионни дукха серийни художественни фильма - премьера. 10-гІа дело. «Юхадекхар» яха 1-гІа сери. Автораш Лавровар ба. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. Стахановски болама 40 шу дизара хетаь Москвера кагирхой сайре. Йистеьлча — кердадараш.

II-ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Самукъене ноташ». 18.30 — Юртара вахар (гІалгІай меттала). 19.00 — Шостакович. 1-гІа симфони. ДІалокх Московски паччахьалкхен филармоне академически симфонически оркестро. 19.30 — «Хьай говра нуар тила» яха телевизионни фильм.

27 АВГУСТ
I-ПРОГРАММА

9.10 — Босбола телевидени. Іуйранара гимнастика. 9.25 — Босбола телевидени. «Дунен тІа бераш дах». 9.55 — Шостакович. 1-гІа симфони. ДІалокх Московски Паччахьалкхен филармоне академически симфонически оркестро. 10.25 — Босбола телевидени. «Следстви дІахьу ховш бараша». 10-гІа дело. «Юхадекхар» яха 1-гІа сери. Автораш Лавровар ба. 14.30 — «Николай Кузнецов». «Коталои оагІеш» яха телевизионни документальни фильм. 15.25 — «Профессех дола дувцараш». 15.55 — «Іилматахан». 16.25 — Бераштa дола фильм. «ТІаьштІара байракхаш» яха художественни фильм. 18.00 — «Нохч-ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.20 — Вай низ доттагІаленца ба. «ОагІонах оагІув хетта». «КПСС Шелковски райкома секретара Муртаева выступлени (нохчий меттала). 18.35 — Музыкальни пауза. 18.40 — «Доакъараш кийчдар — общественни йоакхо я». Шалински района боахамашка гІолла яь рейд. 18.55 — Босбола телевидени. «Спортлото» тираж. 19.05 — Телевизорашка хьожарий хаттарашта жоп ду СССР Іилмай Академе члена — корреспондента Афанасьевс. 19.35 — Босбола телевидени. «Следстви дІахьу ховш бараша». 10-гІа дело. «Юхадекхар» яха 2-гІа сери. Автораш Лавровар ба. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Нежданова улицагІа». Передача дІахьу Добротохова. 22.35 — Босбола телевидени. Балета артистай концерт. Йистедаьлча кердадараш.

II-ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Волгоградски областа боахамаша хьайбашта Іана кийчо яр. 18.40 — «24 сахьат». Информационни выпуск. 18.55 — Киножурнал. 19.05 — Хоамаш, реклама. 19.10 — Фильм. 19.15 — Грозненски маьхка-комбината коллектив. 19.40 — «Карпатье ушалаш йоккъаьча лаьтта йийна хьажкІаш» яха документальни фильм.

РАДИО

26 АВГУСТ

6.30 — «Юртара Іуйре» (эрсий меттала). 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Моттигерча авторий произведенеш (гІалгІай меттала). 9.00 — «Экономически вІаший новкъостал дара совета мехкаша экономически цхьана къахьегилга дІахо дегІадоаладар» яха исторически Іилмай кандидата Вихремеева беседа (эрсий меттала). 9.15 — «Лакхара совгІат деннар» яха очерк (гІалгІай меттала). 9.30 — «ХІанзарча ханара къона саг» яха радиовыпуск (гІалгІай меттала). 16.00 — Юртарча коммунистий йоакхонаш (эрсий меттала). 16.15 — КПСС XXV съезда накъадолхаш «Шоай дош кхоачашдир цар» яха корреспонденци (нохчий меттала). 16.30 — «Юрта боахама хьалхалаттараштa дола концерт (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

27 АВГУСТ

7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — 1905-чен 1907-чен шерашка хиннача революце дунен халкъашта юкъера лоархІам» яха исторически Іилмай доктора Титаренко беседа (гІалгІай меттала). 8.50 — Халкъа ашараш дІалокхараш» яха концерт (нохчий меттала). 9.10 — Парторганизацешкара отчеташи хоржамаши (эрсий меттала). 9.25 — Интернациональни доттагІалеи радиоклуб (гІалгай меттала). 9.45 — КПСС 25-ча съезда накъадолхаш. «Доакъараш кийчдеча коммунисташ» яха корреспонденци (гІалгІай меттала). 16.20 — Тха почта (нохчий меттала). 16.45 — 120 эзар тонн хьажкІаш чуяра тІехьа. Шалински района хьажкІаш лелараш болча (нохчий меттала).

«ЛАЬТТЕИ НАХИ»

Грозне, изобразительни искусствай Республикански музее хьахьокхаш я СССР художникий Союза живописа, графика, скульптура 1950-1970 шерашка язъяьча произведеней выставка. Цо гойт мехкий лаьтта мукъабаьннача ахархоша декъар, къаьсткъаьста хинна цар боахамаш колхозашка вІашагІкхетар, уж дегІадахкар, юртара культура лакхъялар...

РСФСР халкъа художника В. А. Игошева «Эггара хьалхара механизатораш» яхача картина тІа вайна гу [illegible] кхоаненах бІубенна а ба уж.

Молдаве ЛКСМ ЦК Б. Главана цІерагІча преме лауреата О. Д. Орловай «Кхалсага — колхозхочун портрета тІа» хьахьокх тоаейна, юккъера ха йола кхалсаг. Колхозе наьха вахар дІаьхий, диза, мел эшар долаш гойт вайна ший цу портретаца художнико.

Бага трубка я йоаллаш Іохайна вагІа воккха саг — саьрч леладер Хатанзеев. КІайбеннаб цуа корта. Бакъда цун юхь тІа хьежача из къона хет. Гаьнарча Къилбаседе дахача РСФСР халкъа художнико В. А. Игошева «Саьрч леладер Хатанзеев» яхача портретаца хьагойт вайна революци хьалехьа эггара халагІа даьхача, паччахьа Іаьдала меттел къизача Іелама а боккха Іоткъам тІалаьттача цу халкъий вахар тоадалар. Ший мехка да санна гу вайна Хатанзеев. Художника И. М. Орлова «Алха юрта» яхача ший картина тІа хьахьекхай юрта бахача наьха таханара цІен че. Хьалха хинна ма - хиллара, топпара кІийле йилла, е ча кІал хьаьрпа даш цІа, ий теха, юккъе тахана истола гІачдаш латташ, эздий кийчдаь да из. Истола дІатІахайна ягІа цхьа йоІ, шийна дагадоахкарий уйла еш. Цунна тІадувха барзкъаш городерча йоІа дувхараш санна [illegible] культура лакхъялар, цига таралдер, юртан городана юкъера белгало дІайоалаш латтилга.

Сага хьажа безам боагІаргболаш а дика яь а я Москверча скульптора Н. Г. Федичева «Чкъаьрий лувцача колхозе бригадир Тимоша» яха бюст, Азербайджана халкъа художника Н. Г. Абдурахманова «Чай дийнача кхашка», Ереванерча художника Р. П. Абранцумяна «Ануш» яха кІудалаш ийца хи тІа болха мехкарий хьахьокха картина, кхыдараш.

Московски выставкага хьежачоа духхьал оттаргда вай боккхача мехка массе а миІинге Советий Іаьдал эттача шерашка юрта хувцалуш тоаденна [illegible] вахара [illegible].

Ю. ЮСУПОВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малх бузехьара секунде 7—12 метр чІоагІа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура республике гІолла 28—33, Грозне 30—32 градус йІовхал йолаш хилен тарлу, кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, къулба-малх-боалехьара секунде 5—10 метр чІоагІа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура республике гІолла 15—20, дийнахьа 29—34 градус хилен тарлу.

Метеостанци.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; жоьпаьхкама секретара — 3-34-38; партийни вахарех культурах отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30.

Газет арадувл шинара, ерен, шоаттен деношка.

Заказ № 5684.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект, 7/84. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.